

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 2.2.2005
KOM(2005) 24 lõplik

TEATIS KEVADISELE EUROOPA ÜLEMKOGULE

Koostöö majanduskasvu ja töökohtade nimel

Lissaboni strateegia uus algus

Teatis president Barrosolt
kokkuleppel asepresident Verheugeniga

{SEC(2005) 192}

{SEC(2005) 193}

SISUKORD

Eessõna.....	3
Majanduskasv ja töökohad: Lissaboni strateegia uus algus	3
Kommenteeritud kokkuvõte	7
1. Majanduskasv ja töökohtade loomine esiplaanil	12
2. Euroopa partnerluse loomine majanduskasvu soodustamiseks ja tööhõive suurendamiseks	14
3. Meetmed majanduskasvu kiirendamiseks ja töökohtade loomiseks	15
3.1. Lissaboni tegevuskava Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide jaoks	15
3.2. Euroopa atraktiivsuse suurendamine investeerimis- ja töökeskkonnana	16
3.2.1. Ühtse turu laiendamine ja süvendamine	16
3.2.2. Avatud ja konkurentsile suunatud turud nii Euroopa Liidus kui väljaspool ELi.	19
3.2.3. Euroopa Liidu ja siseriiklike õigusaktide tõhustamine	19
3.2.4. Euroopa infrastruktuuri laiendamine ja tõhustamine	20
3.3. Teadmised ja uuenduslikkus – majanduskasvu soodustavad tegurid	21
3.3.1. Teadus- ja arendustegevuse investeringute suurendamine ja tõhustamine	21
3.3.2. Uuenduslikkuse edendamine, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia rakendamine ning ressursside jätkusuutlik kasutamine	23
3.3.3. Euroopa tööstusbaasi tugevdamine	25
3.4. Uute ja paremate töökohtade loomine.....	26
3.4.1. Tööhõive suurendamine ja sotsiaalkaitse süsteemide moderniseerimine	26
3.4.2. Töötajate ja ettevõtete kohanemisvõime ning tööturu paindlikkuse suurendamine.	28
3.4.3. Inimkapitali suunatavate investeringute suurendamine parema hariduse ja paremate oskuste abil	29
3.5. Mõju majanduskasvule ja tööhõivele.....	30
4. Partnerluse rakendamine majanduskasvu ja tööhõive teenistusse	32

Eessõna

Majanduskasv ja töökohad: Lissaboni strateegia uus algus

Kujutage ette, milline Euroopa võiks olla. Mõelge, milles peituvad meie laienenud liidu loomupärased tugevad küljed. Mõelge selle seni veel kasutamata potentsiaalile luua rikkust ja pakkuda kõikidele oma kodanikele võimalusi ja õiglust. Euroopa võib olla ülejäänud maailmale majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnavalase progressi eeskujuks.

Just selles realistliku optimismi vaimus ongi uus Euroopa Komisjon koostanud poliitilised tegevussoovitused Lissaboni strateegia – meie ambitsioonika reformikava, mille Euroopa Ülemkogu algatas märtsis 2000 – vahekokkuvõtteks.

Eurooplastel on põhjust olla meie majanduspotentsiaali suhtes optimistlikul seisukohal. XX sajandi teisel poolel saavutatud edu on jättnud endast maha võimsa pärandi. Pärast poolt sajandit rahu on meil üks maailma enim arenenud majandus ja me oleme ühinenud stabiilsete ja demokraatlike liikmesriikide unikaalseks poliitiliseks liiduks. See liit on loonud ühtse turu, mida selles osalejate jaoks toetab ühisraha, mis tugevdab majanduslikku stabiilsust ja süvendab majandusintegratsiooni võimalusi. Me oleme konsolideerinud unikaalse sotsiaalse osalusmudeli. Meie põhihariduse standardid on kõrged ja teaduslik baas on ajalooliselt hästi välja arenenud. Euroopa on koduks dunaamilistele ja uuendusmeelsetele äriühingutele, kelle konkurentsivõime on erakordne. Oma parimas vormis ilmutavad nad märkimisväärset uuenemisvõimet. Me oleme teinud rohkem edusamme säästva arengu saavutamisel kui ükski teine maailma piirkond.

Seda oleme me teinud, tegutsedes üheskoos partneritena – Euroopa institutsioonid, siseriikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi valitsused ja omavalitsused, tööturu osapooled, kodanikuühiskond – liikudes kõik üheskoos ühise eesmärgi poole.

See pärand kujutab endast olulist investeringut visiooni, mis meid seob – visiooni, mida kinnitatakse ka põhiseaduses, visiooni „säästva arengu tagamisest Euroopas, mis põhineks tasakaalustatud majanduskasvul ja hindade stabiilsusel, kõrge konkurentsivõimega sotsiaalsel turumajandusel, mis seab eesmärgiks täieliku tööhõive ja sotsiaalse progressi ning kõrgetasemelise keskkonnakaitse ja keskkonna kvaliteedi parandamise.“

Viimase 50 aasta jooksul on saavutatud erakordset edu, kuid Euroopa ei või muutavas maailmas paigale jääda. Just seetõttu võtsid riigipead ja valitsusjuhid viis aastat tagasi vastu ambitsioonika muudatuste programmi. Nad võtsid endale kohustuse teha Euroopa Liidust maailma kõige dunaamilisem ja konkurentsivõimelisem teadmuspõhine majandus, mis on suuteline saavutama jätkusuutlikku majanduskasvu arvukamate ja paremate töökohtade ja suurema sotsiaalse ühtekuuluvusega ning keskkonnasäästlikult.

Täna näha, et edusammud on parimal juhul olnud kaheldavad. Ehkki mitmed põhitingimused Euroopa taassünniks on olemas, ei ole ei Euroopa ega siseriiklikul tasandil

piisavalt tulemusi saavutatud. Küsimus ei ole mitte üksnes Lissaboni strateegia väljakuulutamisele järgnenud rasketes majandustingimustes, vaid see on tulenenud ka ülekoormatud poliitilisest tegevuskavast, puudulikust kooskõlastatusest ja mõnikord ka vastukäivatest prioriteetidest. Mõne jaoks näitab see, et viie aasta tagustest auahnetest plaanidest tuleks loobuda. Komisjon sellega ei nõustu. Meie ees seisvad ülesanded on nüüd veelgi suuremad, pidades silmas rahvastiku vananemist ja ülemaailmset konkurentsi. Kui me ei kinnita veelkord oma pühendumust nende eesmärkide saavutamisele uue hoo ja pühendumusega, satub meie Euroopa ühiskonna mudel, meie pensionid, meie elukvaliteet kiiresti kahtluse alla.

Vajadust kiiresti tegutseda kinnitab ka hr Wim Koki juhitava kõrgetasemelise töörühma möödunud novembris avaldatud aruanne. Selles on esile toodud heidutav ülesanne. Koki sõnutsi on „*Lissaboni strateegia täna veelgi hädavajalikum, kuna lõhe Põhja-Ameerika ja Aasia majanduskasvu vahel on suurenenud, samas kui Euroopa ees seisab kombineeritud probleem madala iibe ja vananemise näol. Aeg on otsa saamas ja enesega rahulolu ei või me enam endale lubada. Kaotatud aja tasategemiseks on vaja strateegia paremat rakendamist.*“ Selle probleemi ees seistes on Euroopal vaja parandada oma tootlikkust ja hõivata tööle rohkem inimesi.

Praeguste suundumuste jätkudes väheneb Euroopa majanduskasvu potentsiaal tulevaste aastakümnete jooksul poole võrra ja ulatub aastas pisut üle 1%.

Euroopa tulemuslikkus on meie mujal maailmas asuvate konkurentide omast maha jäänud. Nende tootlikkus on kasvanud kiiremini ja nad on teadus- ja arendustegevusse rohkem investeerinud. Meil tuleb alles luua vajalikud struktuurid, et ennetada meie majanduses ja ühiskonnas toimuvaid muutusi ja nendega paremini toime tulla. Ning ikka veel vajame me sellist ühiskonnanägemust, mis ühendaks endas nii vananemise kui ka noorsoo – eelkõige meie tööjõu arendamiseks, kus praegused suundumused heidavad varju nii pikaajalisele majanduskasvule kui ka sotsiaalsele ühtekuuluvusele.

Komisjon on asunud seda probleemi lahendama, tehes oma ettepanekud liidu strateegiliste eesmärkide kohta: „*Taaselustuv majanduskasv on jõukuse saavutamiseks hädavajalik, see võib taastada täieliku tööhõive ning kujutab endast sotsiaalse õigluse ja kõikidele avatud võimaluste alustala. Samuti on see otsustav Euroopa positsiooni jaoks maailmas ning Euroopa võime jaoks mobiliseerida ressursse, millega vastata paljudele erinevatele globaalsetele väljakutsetele.*“

Me vajame dünaamilist majandust, et edendada oma laiemaid sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid eesmärke. Just seetõttu keskendub Lissaboni strateegia majanduskasvule ja töökohtadele. Selleks tuleb meil tagada, et:

- **Euroopa muutuks atraktiivsemaks investeerimis- ja töökeskkonnaks,**
- **Teadmised ja uuendusmeelsus oleks Euroopa majanduskasvu mootoriks,**
- **Me kujundaksime välja poliitika, mis võimaldab meie ettevõtetel luua rohkem ja paremaid töökohti.**

Majanduskasvu ja töökohtade loomise esmaeesmärgiks seadmine käib käsikäes sotsiaalsete ja keskkonnaalaste eesmärkide edendamiseks. Lissaboni strateegia on asutamislepingus sätestatud säästva arengu üldeesmärgi – praeguse ja tulevaste põlvkondade heaolu ja elutingimuste jätkusuutliku parandamise – oluline komponent. Nii Lissaboni strateegia kui ka säästva arengu strateegia aitavad selle eesmärgi saavutamisele kaasa. Teineteist vastastikku tugevdades on need suunatud üksteist täiendavatele meetmetele, kasutavad erinevaid vahendeid ja toovad tulemusi erineva tähtsusega jooksul.

Komisjon on täielikult pühendunud säästvale arengule ning Euroopa sotsiaalse mudeli moderniseerimisele ja edendamisele. Ilma suurema majanduskasvu ja arvukamate töökohtadeta ei ole see võimalik. Meie säästva arengu strateegia ja sotsiaalmeetmete kava on olnud läbivaatamisel ja ettepanekud esitatakse eelseisvatel nädalatel enne kevadist Euroopa Ülemkogu. Lisaks sellele tuleb meil jätkata tööd oma rahvusvaheliste partneritega, et korrigeerida globaalset makromajanduslikku tasakaalustamatust, kuna majanduskasvu tõus on meie partneritele niisama kasulik nagu Euroopa Liidulegi.

Seetõttu nõuab Lissaboni strateegia kohest tegutsemist ja kõik kõneleb selle poolt, et Euroopas tuleks tegutseda üheskoos.

Kui me seda ei tee, läheb see meile kalliks maksma ja seda hinda on võimalik välja arvutada. Suur hulk teaduslikke tõendeid on kinnitanud, kui kõrge oleks „mitte-Euroopa hind“. Nende arvude üle võib vaielda. Kuid Lissaboni strateegia täitmatajätmisel on siiski oma hind. Parimaks tõendiks on üha laienev lõhe Euroopa ja tema majanduspartnerite kasvupotentsiaali vahel. Ent potentsiaalne kasu laienenud Euroopa ulatuslikumast ja sügavamast majandusintegratsioonist on märkimisväärne.

Käesolev vahekokkuvõtte näeb ette, kuidas me võime aidata Euroopal majanduskasvu ja töökohtade probleemiga toime tulla. Selles algatatakse idee majanduskasvu soodustamisele ja töökohtade loomisele suunatud partnerlusest Euroopa Liidu tegevuskava ja siseriiklike tegevuskavade kaudu, mis sisaldavad kindlaid kohustusi. See on üles ehitatud kolmele keskele ideele:

- Esiteks **vajavad Euroopa meetmed rohkem keskendatust**. Meil tuleb keskendada kõik oma jõupingutused tulemuste saavutamisele nendes põhivaldkondades, mis avaldavad kõige suuremat mõju. See tähendab seniste lubaduste pidamist, juba käimasolevate reformide edasiarendamist kõikides liikmesriikides ja uute meetmete algatamist, kui see on vajalik, et me sihil püsiksime. See nõuab komisjonilt ranget prioriteetide seadmist ja selle aluseks peab olema Euroopa Ülemkogu ja Euroopa Parlamendi kindel toetus.
- Teiseks tuleb meil **mobiliseerida toetus muudatustele**. Lissaboni eesmärkide laialdane ja tegelik omaksvõtt on parim viis tagada, et sõnadest saaksid teod. Nende reformide teostegemisel peavad osalema kõik, kelle huvides on, et Lissaboni strateegia oleks edukas, ükskõik millisel tasandil nad ka poleks. Nad tuleb hõlmata siseriiklikku poliitilisse arutellu.
- Kolmandaks tuleb meil **Lissaboni strateegiat lihtsustada ja täiustada**. See tähendab, et tuleb selgeks teha, kes teeb mida, lihtsustada aruandlust ja toetada tulemuste saavutamist Euroopa Liidu ja siseriiklike Lissaboni tegevuskavade kaudu. Oleks vaja integreeritud

"Lissaboni suuniseid", millest liikmesriigid võiksid oma tegevuses juhinduda ning mida toetaks üksainus aruanne ELi tasandil ja üksainus aruanne siseriiklikul tasandil saavutatud edusammude kohta. See vähendab oluliselt liikmesriikidele langevat siseriiklikku aruandluskoormust.

Kõik see tuleb asetada laiemate reformide taustale. Meie muudatuste taotlustele peavad nii ELi kui ka siseriiklikul tasandil vastama vajalikud ressursid.

Usaldusväärne makromajanduslik olukord on hädavajalik, et jõupingutustel majanduskasvu suurendada ja töökohti luua oleks reaalselt lootust edu saavutada. Euroopa Liidu stabiilsuse ja kasvu paktis kavandatud muudatused – ELi tasandil ette nähtud eeskirjad, mis reguleerivad liikmesriikide eelarvepoliitikat – peaksid meie majandust veelgi stabiliseerima, tagades samal ajal, et liikmesriigid võivad pikaajalise majanduskasvu eeltingimuste loomises täiel määral osaleda.

Euroopa tasandil peab arutelu liidu edaspidise finantsraamistiku üle kuni aastani 2013 („finantsperspektiivid“) võimaldama teha järeldusi meie Lissaboni eesmärkide kohta, toetades Lissaboni prioriteete ELi tulevase eelarve raames. Me peame tagama sellise toetuse ja sellised investeeringud, mida tänapäevane teadmuspõhine majandus vajab, kasutama oma ressursse viisil, mis aitab meil kohaneda muutuvate majanduslike ja sotsiaalsete tingimustega, ning käivitama programmid, mis pakuvad liikmesriikidele õigeid stiimuleid, et nad keskendaksid oma siseriiklikud kulutused Lissaboni eesmärkide saavutamisele. Need prioriteedid kajastuvad ka komisjoni ettepanekutes finantsperspektiivide kohta.

Kui me suudame ambitsioonikad plaanid, ressursid ja head ideed omavahel ühendada, kui me suudame need aastakümne lõpuks kestvaks muutuseks muuta ning kui me suudame toetada Lissaboni strateegiat, kaotades oma majanduses investeeringute puuduse probleemi ja algatades liikumise tihedama ühtekuuluvuse suunas üle kogu kontinendi, siis suudame oma Lissaboni eesmärgid taas käeulatusse tuua.

See on uus algus, mida Euroopa vajab.

Kommenteeritud kokkuvõte

Viis aastat tagasi algatas Euroopa Liit ambitsioonika reformikava. Viimase aasta jooksul on komisjon teinud kokkuvõtteid tehtud edusammudest. See on toonud kaasa elava arutelu nii Euroopa kui ka siseriiklikul tasandil kõigi nende hulgas, kelle huvides on, et Lissaboni strateegia oleks edukas. Lisaks sellele on komisjonile abiks olnud Wim Koki juhatatava kõrgetasemelise töörühma töö, mille kohta esitati aruanne möödunud novembris. Täna valitseb üldine üksmeel ses suhtes, et Euroopa on Lissaboni strateegia pakutavate muutuste potentsiaali realiseerimisest veel kaugel. Ehkki diagnoosi ega lahendusi ei ole vaidlustatud, ei ole tegelikkuses piisavalt edusamme tehtud.

Käesolevas vahearuandes ajal, mil Lissaboni protsess on jõudnud poolele teele, visandatakse, kuidas meil on võimalik üheskoos Euroopa tuleviku nimel töötada ja Lissaboni tegevuskava õigele rajale tagasi juhtida.

Uuenenud Lissaboni strateegia – mis on teisiti?

Komisjon teeb ettepaneku algatada Lissaboni strateegia uuesti, keskendades oma jõupingutused kahe peamise ülesande lahendamisele – **tugevama, kestva majanduskasvu saavutamisele ning arvukamate ja paremate töökohtade loomisele**. Euroopa majanduskasvu ja tööhõive probleemi lahendamine on võti, mis avab meile vajalikud ressursid, et me võiksime täita oma laiemad majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnavalased eesmärgid; nende laiemate eesmärkide täitmine omakorda tagab meie reformide edukuse. Et see saaks võimalikuks, on hädavajalik tagada tugev makromajanduslik keskkond, eriti stabiilsusele orienteeritud makromajanduspoliitika ja usaldusväärne eelarvepoliitika.

I. Rakendamise tagamine

Tegelik rakendamine on Lissaboni strateegia põhiprobleem nii Euroopa kui ka siseriiklikul tasandil. **Reformikava rakendamine nõuab uut partnerlust majanduskasvu ja töökohtade loomise nimel.**

EL-i tasandil täidab kesksel rollil **komisjon**, algatades meetmeid ja tagades nende rakendamise.

Paralleelselt sellega peavad **liikmesriigid** tegema tasa mahajäämuse Lissaboni reformide alal. Seda peaksid toetama siseriiklikud Lissaboni tegevuskavad, milles nähakse ette, kuidas nad seda teevad (*vt jaotis juhtimise kohta allpool*).

II. Uus Lissaboni tegevuskava

Käesolevas aruandes ei üritata Lissaboni strateegiat ümber kirjutada, vaid tehakse kindlaks uued meetmed Euroopa ja siseriiklikul tasandil, mis aitavad meie Lissaboni visiooni ellu viia.

Atraktiivsem investeerimis- ja töökeskkond

- Siseturu laiendamine ja süvendamine
- Euroopa Liidu ja siseriiklike õigusaktide tõhustamine
- Avatud ja konkurentsivõimeliste turgude tagamine nii Euroopas kui ka väljaspool
- Euroopa infrastruktuuride laiendamine ja parandamine

- ✓ Meil tuleb siseturgu laiendada ja süvendada. Liikmesriigid peavad parandama **olemasolevate EL õigusaktide rakendamist**, et ettevõtted ja tarbijad saaksid sellest täit kasu. Mitmes liikmesriigis on olulise tähtsusega turud, nagu telekommunikatsiooni-, energia- ja transporditurg avatud üksnes paberil – ja nii veel kaua pärast seda, kui kõnealuste liikmesriikide poolt deklareeritud tähtajad on möödunud.
- ✓ Endiselt on vaja olulise tähtsusega reforme, et **ehitada üles ühtne turg**, ja neile tuleks pöörata erilist tähelepanu: finantsteenusteturg, nagu ka teenusteturg üldiselt, REACHi ettepanek, ettevõtete ühine konsolideeritud tulumaksubaas, aga samuti ühenduse patent.
- ✓ Seadusloomekliima peab paranema. Märtsis käivitab komisjon **uue seadusloomereformi algatuse** ja me kaasame väliseksperte, kes annavad nõu meie mõjuhindamise läbiviimise kvaliteedi ja metoodika kohta.
- ✓ Konkurentsireegleid tuleb rakendada proaktiivselt. See aitab suurendada tarbijate usaldust. Sellistes sektorites nagu energeetika, telekommunikatsioonid ja finantsteenused, algatatakse **valdkondlik konkurentsitõkete uurimine**.
- ✓ Euroopa ettevõtted vajavad ka ülemaailmseid avatud turge. Liit avaldab tugevat survet **Doha vooru lõpuleviimiseks ja rakendamiseks**, aga samuti edusammude tegemiseks muudes kahepoolsetes ja piirkondlikes majandussuhetes.

Teadmised ja innovatsioon majanduskasvu teenistuses

- Teadus- ja arendustegevuse investeeringute suurendamine ja tõhustamine
- Uuenduslikkuse edendamine, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia rakendamine ning ressursside jätkusuutlik kasutamine
- Euroopa tööstusbaasi tugevdamine

- ✓ Kõikide tasandite võimuorganid liikmesriikides peavad tegema pingutusi uuendustegevuse soodustamiseks, et **meie visioon teadmuspõhisest ühiskonnast võiks muutuda tegelikkuseks**. Seejuures peaks neile abiks olema Euroopa Liidu jätkuv keskendumine sellistele valdkondadele nagu infoühiskond, biotehnoloogia ja ökoinnovatsioon.

- ✓ Suunata rohkem investeringuid **nii avalikust kui erasektorist teadus- ja arendustegevusse**. EL tasandil on vaja, et Euroopa Parlament ja nõukogu võtaksid varakult vastu järgmise **teadusuuringute raamprogrammi** ning **uue konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmi**. Need esitatakse aprillis.
- ✓ Osana suuremast **riigiabipoliitika reformist**, mida alustatakse juba sel aastal, antakse liikmesriikidele ja piirkondlikele ning muudele avalikele organitele rohkem tegutsemisvõimalusi, et toetada teadus- ja uuendustegevust, iseäranis ELi väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete vastavat tegevust.
- ✓ Teadmiste levitamine kõrgekvaliteedilise haridussüsteemi kaudu on parim viis tagada Liidu konkurentsivõime pikas perspektiivis. Eelkõige peab liit Euroopa kõrghariduspiirkonna väljakujundamisega tagama, et meie ülikoolid suudaksid konkureerida maailma parimatega.
- ✓ Komisjon teeb ettepaneku **Euroopa Tehnoloogiainstituudi** loomiseks.
- ✓ Komisjon toetab ja julgustab **innovatsioonikeskuste** väljakujundamist, mis on mõeldud abistama piirkondlikke osalejaid teadus- ja äriala parimate peade kokkuviiimisel õigete ressurssidega, et ideed jõuaksid laboritest ettevõtetesse.
- ✓ Komisjon ja liikmesriigid peavad tugevdama oma **toetust ökoinnovatsioonile**, mis võib meie elukvaliteeti oluliselt parandada, aga samuti kiirendada majanduskasvu ja töökohtade loomist, näiteks sellistes valdkondades nagu ressursside säästev kasutamine, kliimamuutused või tõhus energiakasutus.
- ✓ Samuti edendatakse partnerlust tööstusega **Euroopa tehnoloogiaalgatuste** raames, mis lähtuvad Galileo satelliitnavigatsioonisüsteemist saadud kogemustest. Esimene neist algatustest peaks teoks saama 2007. aastal, kui järgmine teadusuuringute raamprogramm on käigus.

Arvukamate ja paremate töökohtade loomine

- Tööhõive suurendamine ja sotsiaalkaitstesüsteemide moderniseerimine
- Töötajate ja ettevõtete kohanemisvõime ja tööturgude paindlikkuse suurendamine
- Inimkapitali suunatavate investeringute suurendamine parema hariduse ja paremate oskuste abil

- ✓ **Sotsiaalpartnereid kutsutakse üles** veel enne 2005. aasta kevadist Euroopa Ülemkogu **arendama välja ühist Lissaboni tegevuskava**, milles esitatakse nende panus Lissaboni eesmärkide saavutamisse.
- ✓ Liikmesriigid ja sotsiaalpartnerid peavad **suurendama oma jõupingutusi, et tõsta tööhõive taset**, eelkõige ajades aktiivset tööhõivepoliitikat, mis aitab töötajaid ja stimuleerib neid tööle jääma, töötades välja aktiivse vananemise poliitika, et inimesed ei lahkuks tööjõu hulgast liiga vara, ja moderniseerides sotsiaalkaitstesüsteeme, et need jätkuvalt pakuksid vajalikku kindlust, mis

aitaks inimestel muutustega toime tulla.

- ✓ Euroopa ja ka Lissaboni strateegia tulevik on tihedalt seotud **noorsooga**. Liit ja liikmesriigid peavad tagama, et kavandatavad reformid aitaksid anda neile elu esimese võimaluse ja annaksid neile kaasa oskused, mida nad vajavad kogu elu jooksul. Samuti peab liit seadma endale prioriteedid meie ees seisva demograafilise muutusega toimetulekuks.
- ✓ Liikmesriigid ja sotsiaalpartnerid peavad parandama **tööjõu ja ettevõtete kohanemisvõimet ning tööturgude paindlikkust**, et aidata Euroopal kohaneda restruktureerimise ja turumuutustega.
- ✓ Pidades silmas üha vähenevat tööturul osalejate hulka, vajame me **hoolikalt läbi mõeldud lähenemisviisi seaduslikule sisserändele**. Selle kohta esitab komisjon käimasoleval avalikul arutelul põhineva plaani enne 2005. aasta lõppu.
- ✓ Euroopa vajab **rohkem ja paremaid investeeringuid haridusse ja väljaõppesse**. Keskendudes nii Euroopa kui ka siseriiklikul tasandil oskustele ja elukestvate õppele, on inimestel hõlpsam uuele tööle üle minna. Seda peaks ELi tasandil toetama **elukestva õppe programmi** vastuvõtmine sel aastal ja siseriiklike elukestva õppe strateegiate esitamine liikmesriikide poolt 2006. aastal.
- ✓ Samuti vajab Euroopa **mobiilsemat tööjõudu**. Mobiilsusele Euroopa Liidu raames aitab samuti kaasa menetluses oleva **kutsekvalifikatsiooni** raamistiku peatne vastuvõtmine. Komisjon teeb 2006. aasta jooksul ettepanekuid **kvalifikatsiooni vastastikuse tunnustamise** lihtsustamiseks. Liikmesriigid peaksid kiirendama kõikide kitsenduste kõrvaldamist, mis takistavad töötajate liikumist hiljuti liiduga ühinenud riikidest.
- ✓ Piirkondlikud ja kohalikud võimud peaksid kavandama projekte, mis viivad meid Lissaboni eesmärkide saavutamisele lähemale. **Struktuurifondide** (sh maaelu arenguks mõeldud fondide) **järgmine põlvkond** kujundatakse välja just seda silmas pidades – keskendudes sellele, kuidas need võivad aidata saavutada majanduskasvu ja rohkem töökohti kohalikul tasandil.

III. Lissaboni strateegia juhtimise parandamine

Lissaboni strateegia juhtimine vajab radikaalset parandamist, et muuta see efektiivsemaks ja hõlpsamini mõistetavaks. Kohustuste jaotumises liidu ja liikmesriikide vahel valitseb ebaselgus. Liiga palju on kattuvat ja bürokraatlikku aruandlust, samas kui poliitilist vastutust ei ole piisavalt.

Et selgitada, mida on vaja teha ja kes vastutab, esitab komisjon **Lissaboni tegevuskava**.

Lisaks sellele teeb komisjon **uue majandus- ja tööhõivetsükli raames** ettepaneku integreeritud lähenemisviisi kohta **olemasolevate majanduspoliitiliste üldsuuniste ja tööhõivesuuniste täiustamiseks**. Tulevikus kasutatakse kõrvuti Lissaboni

tegevusprogrammiga integreeritud suuniste kogumit, et reformikava edendada. Need hõlmavad makromajanduspoliitilisi, tööhõive- ja struktuurireforme. Sellele vastuseks oodatakse liikmesriikidelt, et nad võtaksid ulatusliku siseriikliku arutelu järel vastu siseriikliku majanduskasvu ja tööhõive tegevuskava, mida toetaksid võetud kohustused ja eesmärgid.

Selle kõige korraldamiseks peaksid liikmesriigid nimetama **valitsuse tasandil „härä või proua Lissaboni“**.

Samuti lihtsustatakse aruandlust. ELi ja siseriiklikul tasandil jääb üksainus aruanne Lissaboni strateegia alal tehtud edusammude kohta. See uus aruandlusprotsess annab mehhanismi, mille kaudu Euroopa Ülemkogu ja Euroopa Parlament võivad keskenduda olulisimatele poliitilistele küsimustele, ilma et neid koormaks suur hulk valdkondlikke aruandeid, nagu praegu igal aastal toimub.

Selline lähenemine hõlbustab Euroopa Ülemkogul igakevadist praktiliste suuniste andmist ning komisjonil oma rolli täitmist Lissaboni eesmärkide täitmisel tehtavate edusammude jälgimisel, julgustamisel ja toetamisel ning täiendavate meetmete soovitamisel, et Lissaboni strateegia õigelt teelt kõrvale ei kalduks.

* * *

Selle põhjal soovitab komisjon Euroopa Ülemkogule järgmist:

- Algatada uus partnerlus majanduskasvu soodustamiseks ja töökohtade loomiseks
- Toetada ühenduse tegevuskava ja kutsuda liikmesriike üles koostama oma siseriiklikke tegevuskavu
- Kiita heaks Lissaboni strateegia juhtimise uus kord, mis on sätestatud käesolevas aruandes, et parandada poliitika elluviimise tõhusust nii ühenduse kui ka siseriiklikul tasandil ning julgustada tõelist arutelu ja tegelikku poliitilist vastutust Lissaboni strateegia eesmärkide eest.

1. MAJANDUSKASV JA TÖÖKOHTADE LOOMINE ESIPLAANIL

*Lissaboni
tegevuskava oli
mõeldud liidu
võimaluste
ärakasutamiseks
...*

Ühtne turg, euro, hiljutine liidu laienemine – need kõik näitavad **liidu võimet täita ambitsioonikaid eesmärke**. Rohkem kui pool sajandit on liit kaitsnud rahu ja ehitanud üles jõukust. Muutuvate majanduslike, sotsiaalsete ja poliitiliste oludega on ta takistusteta toime tulnud. Seda on ta saavutanud, seades ühiseid eesmärke ja tegutsedes nende saavutamiseks üheskoos: liit ja liikmesriigid, valitsused ja kodanikuühiskond, ettevõtted ja kodanikud. Sama dünaamilisus ajendas ka kaugeleulatuva reformikava algatamist Euroopa Ülenkogu Lissaboni kohtumisel 2000. aasta märtsis. Seal visandati tee konkurentsivõimelise ja integratsiooni soodustava teadmuspõhise majanduse suunas, mis oleks Euroopa vastuseks probleemidele, mis meie kontinendi ees seisavad.

*... kuid ei ole
tehtud piisavalt
edusamme.*

Täna peame tõdema, et majandustingimuste, rahvusvahelise ebakindluse, liikmesriikide aeglase edusammude ja eesmärgi järkjärgulise silmist kaotamise omavaheline kombinatsioon on Lissaboni strateegia kursilt kõrvale kallutanud. Ja ometi on meie ees seisvad probleemid muutunud veelgi teravamaks ülemaailmse konkurentsi ja elanikkonna vananemise valguses, mis on täna tunduvalt märgatavamad kui viis aastat tagasi. Seda seisukohta jagab ka Wim Koki juhitud kõrgetasemeline töörühm oma aruandes.¹ Selles rõhutati Euroopa **ebapiisavaid edusamme** Lissaboni strateegia eesmärkide saavutamisel. Vastuseks peame me taastama usu Euroopa võimesse luua nende eesmärkide täitmiseks vajalikud tingimused. Euroopa võib lähtuda oma rikkalikest traditsioonidest ja mitmekesisusest, oma unikaalsest sotsiaalsest mudelist ning ammutada lisajõudu hiljutisest laienemisest, mille tulemusena temast sai maailma suurim ühtne turg ja kaubandusblokk.

*Majanduskasv ja
töökohad on
Euroopa
järgmine
suurprojekt.*

Koki aruande kõige olulisem järeldus on, et „majanduskasvu ja tööhõive edendamine Euroopas on Euroopa järgmine suurprojekt“. Komisjon teeb ettepaneku suunata Lissaboni tegevuskava fookus ümber meetmetele, millega edendatakse **majanduskasvu ja tööhõivet**, ja seda viisil, mis on täielikult **kooskõlas jätkusuutliku arengu eesmärgiga**. Selle strateegia alla kuuluvad meetmed peaksid tugevdama liidu võimet täita meie keskkonnaalaseid ja sotsiaaleesmärke ning neid veelgi edasi arendada. Tegelik raskus seisneb aga strateegia visandamises, mis tegeleb valdkondadega, kus Euroopa edusammud on jätnud soovida (näiteks majanduskasvu peatumine ja ebapiisav töökohtade loomine).

*See nõuab uut
partnerlust.*

Seda strateegiat tuleb edendada uue partnerluse kaudu liikmesriikide ja liidu vahel, kus ka sotsiaalpartnerid osalevad täiel määral. Uus Lissaboni tegevuskava on paratamatult laiaulatuslik, aga selle edu tagamiseks on olulise tähtsusega piiratud hulk poliitilisi prioriteete. Just neile me peamegi keskenduma, et tagada kogu strateegia edu. Otsustavaks saab just

¹ Wim Koki juhitud Lissaboni strateegia kõrgetasemelise töörühma aruanne, november 2004. http://europa.eu.int/comm/lisbon_strategy/group/index_en.html

rakendamine ja hädasti on vaja olemasolevaid rakendusmehhanisme parandada. See nõuab ratsionaalset ja tõhusat töömeetodit, et viia ellu strateegia, mis seob ühte liidu ja tema liikmesriigid. Et see saaks võimalikuks, peavad Lissaboni tegevuskava omaks võtma kõik sidusrühmad ELi, siseriiklikul, piirkondlikul ja ka kohalikul tasandil: Liikmesriigid, Euroopa kodanikud, parlamendid, sotsiaalpartnerid ja kodanikuühiskond, aga samuti kõik ühenduse institutsioonid. Kõik nad peaksid andma oma panuse Euroopa tuleviku ülesehitamisse. Lõppudelõpuks saavad ju kõik kasu tulevikust, mida Lissaboni tegevuskavaga püütakse kujundada. Uuenenud Lissaboni strateegia tähendab just selle potentsiaali ära kasutamist meie kodanike jaoks. See tähendab võimaluste ära kasutamist ja ühist nägemust progressist.

Usaldusväärsed makromajandustingimused on edu lähtepunkt.

Makromajandustingimuste ja -poliitika usaldusväärsus

Usaldusväärne makromajanduslik olukord on hädavajalik, et jõupingutustel majanduskasvu suurendada ja töökohti luua oleks reaalselt lootust edu saavutada. Eelkõige on oluline jätkuv stabiilsusele orienteeritud makromajanduspoliitika ja usaldusväärne eelarvepoliitika. Valitsused peavad andma oma maksimumpanuse majanduskasvu ja tööhõivesse, säilitades või tagades samal ajal riigi rahanduse usaldusväärsuse.

Euroopa Liidu stabiilsuse ja kasvu paktis kavandatud muudatused – ELi tasandil ette nähtud eeskirjad, mis reguleerivad liikmesriikide eelarvepoliitikat – peaksid meie majandust veelgi stabiliseerima, tagades samal ajal, et liikmesriigid võivad pikaajalise majanduskasvu eeltingimuste loomises täiel määral osaleda.

Tootlikkus ja tööhõive

Lissaboni strateegia omistab ühevõrra tähtsust nii tööhõive kui ka tulemuslikkuse suurendamisele konkurentsivõime tõstmise kaudu.

Arvukamate ja paremate töökohtade loomine...

Tööturgudel peab laskma paremini toimida, stimuleerides inimesi töötama ja ettevõtteid neid tööle võtma ning luues rohkem ja paremaid töökohti. See nõuab märkimisväärsed investeeringuid inimkapitali ja tööjõu suuremat kohanemisvõimet integratsiooni soodustaval tööturul.

*... tootlikkuse kasvu tulemuse-
na suurenenud konkurentsivõime...*

Tootlikkuse kasv on ELis märgatavalt aeglustunud. Selle suundumuse tagasipööramine on tähtsaim liidu ees seisnev konkurentsivõimega seonduv probleem. Samal ajal peame me seadma eesmärgiks tootlikkuse püsiva kasvu kõikides olulisemates majandussektorites. Koos tööjõu oskuste parandamise, suuremate investeeringute ning info- ja sidetehnoloogia kasutamisega kogu majanduse ulatuses on terve konkurentsivõime ja õiguslikus reguleerimises valitsev õige tasakaal tootlikkuse suurendamiseks ülima tähtsusega. Ent Lissaboni ülipikk poliitiliste eesmärkide loetelu on nende tootlikkuse suurenemist soodustavate meetmete tähtsust varjutanud. Nüüdsest peaksid uues Lissaboni strateegias struktuurireformid selliste meetmete kaudu keske koha leidma.

...peavad käima käsikäes.

Tootlikkuse kasv ja suurenenud tööhõive peavad käima käsikäes. Meil tuleb vältida sellist ilma töökohtadeta majanduskasvu, mis on viimastel aastatel tumestanud USA majanduse edusamme. Samal ajal tuleb meil tuua pikaajaliselt töötud ja suhteliselt madala oskuste tasemega inimesed tagasi tööle. See võib mõjutada meie tootlikkuse kasvu kiirust. Teadmiste, hariduse ja uuenduslikkuse rõhutamine meie uues Lissaboni strateegias annab inimestele võimaluse tootlikkusredelil tõusta ja tagab, et üldine tootlikkuse kasv on kiire.

Avatud rahvusvahelised turud on olulised.

Rahvusvaheliste turgude avamine ja uute tööstusriikide tugev kasv annab olulise panuse majanduskasvu ja töökohtade loomisse. See saab aga siiski teoks üksnes siis, kui me suudame tagada oma majanduses sügavama ja kiirema struktuuriliste kohanduste protsessi, et suunata ressursid ümber sektoritesse, kus Euroopal on olemas suhtelised eelised. Muutuste hõlbustamine konkurentsivõimelisemate sektorite ja parema kvaliteediga töökohtade jaoks on seetõttu uue Lissaboni strateegia edu jaoks otsustava tähtsusega.

Vastutus tuleb jagada ELi ja liikmesriikide vahel.

Selles kontekstis sõltub meie poliitilise tegevuskava ellurakendamine nii meetmetest nii liidu kui ka siseriiklikul tasandil. Edu sõltub kohustuste ja vastutuse jagamisest. Seetõttu on partnerlus vältimatu.

2. EUROOPA PARTNERLUSE LOOMINE MAJANDUSKASVU SOODUSTAMISEKS JA TÖÖHÕIVE SUURENDAMISEKS

Majanduskasv ja töökohtade loomine – esimene näide meie partnerlusest Euroopa uuenemiseks

Komisjon tegi hiljuti ettepaneku partnerluse loomise kohta Euroopa uuenemiseks.² See moodustab osa strateegilisest programmist aastateks 2005–2009 ja on kavandatud võimaldama liikmesriikidel, Euroopa Liidul ja sotsiaalpartneritel sama eesmärgi nimel koos töötada. Nagu juba öeldud, on majanduskasv ja töökohtade loomine selle uue partnerluse esimeseks proovikiviks. Kõik senised panused näitavad selgesti kindlat soovi tegutseda selle uuenenud eesmärgi saavutamise nimel.

Et Lissaboni strateegias edu saavutada, tuleb...

Seetõttu kutsub komisjon selle aasta märtsikuist Euroopa Ülemkogu üles Lissaboni strateegiat taaskäivitama ja nimelt Euroopa partnerluse kaudu majanduskasvu soodustamiseks ja töökohtade loomiseks. Sellel partnerlusel on **ainult üks eesmärk: hõlbustada ja kiirendada majanduskasvu kiirendamiseks ja tööhõive suurendamiseks vajalike reformide teostamist.**

See peab tekitama reaalselt lisandväärtust, et anda kiireid ja käegakatsutavaid tulemusi:

...mobiliseerida toetus...

- **Erinevad osalejad tuleb panna koos tegutsema.** Mobiliseerimine ja kollektiivsed jõupingutused on partnerluse põhielemendid. Probleemid on ühised ja mõjutavad meie arengumudelit. Me peame

² KOM(2005)12, Strateegilised eesmärgid aastateks 2005–2009. Euroopa 2010: partnerlus Euroopa uuenemiseks. Jõukus, solidaarsus ja turvalisus.

neile vastu astuma üheskoos, sest igaühe individuaalne panus on kollektiivse edu saavutamiseks vajalik. Probleemide ulatus on selline ja meie majandused on sedavõrd vastastikku sõltuvad, et ükski liikmesriik ei suuda selle ülesandega üksi toime tulla.

*...jaotada
vastutus...*

- **Tuleb tagada**, et kõik erinevad osalejad **võtavad** need eesmärgid ja reformid **omaks**. Lissaboni strateegial ei õnnestunud rakendamise osas põhiosalisi piisavalt kaasa tõmmata, iseäranis siseriiklikul tasandil. Mobiliseerimine on võimalik üksnes siis, kui eri osalejad tunnevad, et kavandatav poliitika puudutab neid ja et nad saavad tegelikult osaleda otsustamis- ja rakendamisprotsessis. Seetõttu tuleks esitada liikmesriikidele üleskutse koostada laiaulatusliku arutelu järel üksainus siseriiklik tegevuskava ja esitada üksainus siseriiklik aruanne Lissaboni strateegia kohta (vt punkt 4).

*...ja tugevdada
prioriteete.*

- Jõupingutused tuleb **ümber suunata** prioriteetidele ja nähtavatele eesmärkidele, mida toetavad majanduskasvule ja töökohtade loomisele suunatud käegakatsutavad meetmed. See on Lissaboni strateegia eduks hädavajalik. Selgete prioriteetide seadmise ja konkreetsete meetmetega on võimalik inimesi mobiliseerida ja panna neid vastutust võtma.

Et see partnerlus oleks tulemuslik, on vaja, et siseriiklikul tasandil oleksid kõik partnerid täielikult sellele pühendunud.

3. MEETMED MAJANDUSKASVU KIIRENDAMISEKS JA TÖÖKOHTADE LOOMISEKS

3.1. Lissaboni tegevuskava Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide jaoks

*Kolm
põhivaldkonda...*

Majanduskasvu soodustamiseks ja töökohtade loomiseks kavandatav partnerlus põhineb **Lissaboni tegevuskaval**. Selles määratletakse prioriteedid, mis aitavad Euroopa Liidul ja selle liikmesriikidel tõsta tootlikkust ja luua rohkem ja paremaid töökohti. See hõlmab meetmeid kolmes põhivaldkonnas:

- **Euroopa atraktiivsuse suurendamine investeerimis- ja töökeskkonnana,**
- **Teadmised ja uuenduslikkus – kasvu soodustavad tegurid,**
- **Uute ja paremate töökohtade loomine**

*...lihtsustavad
meie strateegiat...*

See võimaldab uuenenud Lissaboni strateegiat fookustada. Prioriteedid saavad selgemaks. Nii saame vastata kriitikale, et Lissaboni strateegia seadis liiga palju prioriteete ning sellest oli raske aru saada.

*...pannes paika,
kes teeb mida, mis
ajaks ja kuidas
edusamme*

Toetudes siseturu programmi käigus omandatud kogemustele, määratakse Lissaboni tegevuskavas kindlaks vastutusalad ja tähtajad ning see annab võimaluse tehtud edusammude mõõtmiseks. Eelkõige tehakse selles selget

hinnata.

vahet liikmesriikide ja Euroopa Liidu tasandil võetud meetmete vahel. Kõige olulisematest meetmetest antakse ülevaade käesolevas peatükis.

Kõigil ELi institutsioonidel on täita oma osa.

ELi tasandil täidab kesksel rollil komisjon, algatades meetmeid ja tagades nende rakendamise. Selle ülesande täitmisel teeb komisjon tihedat koostööd Euroopa Parlamendi ja nõukoguga ning toetub ka teiste ELi institutsioonide – Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee, regioonide komitee ja finantsalal Euroopa Investeerimispank – pädevusele.

Liikmesriigid peavad võtma endale kindlad kohustused.

Komisjon aitab võrdleva analüüsi, rahalise abi, sotsiaalse dialoogi edendamise ja parimate praktikate kindlakstegemise teel kaasa ka riigi tasandil. Kuid edusammudest riikide tasandil on Lissaboni strateegia esimeses faasis vajaka jäänud. Seepärast määrab komisjon kindlaks valdkonnad, milles liikmesriikidel tuleb võtta kindlaid kohustusi riiklike tegevusprogrammide raames, võttes arvesse konkreetsete liikmesriikide olukorda. Riiklikud tegevusprogrammid peaksid hõlmama täpselt määratletud meetmeid, sealhulgas meetmete ajakava ja edunäitajaid. Komisjon jälgib ja hindab tehtud edusamme, kasutades allkirjeldatud uut aruandlus- ja kooskõlastusmeetodit.

3.2. Euroopa atraktiivsuse suurendamine investeerimis- ja töökeskkonnana

Majanduskasvu kiirendamiseks ja uute töökohtade loomiseks on vaja suurendada Euroopa atraktiivsust investeerimis- ja töökeskkonnana. Euroopa Liit ja liikmesriigid peavad keskenduma põhiteguritele.

Vajame soodsamalt keskkonda väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele.

Selles valdkonnas võetavad meetmed on **eriti olulised Euroopa Liidu väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKEdale)**, mis moodustavad 99% kõigist ettevõtetest ning 2/3 tööhõivest. Ettevõtjaks saamisele või oma ettevõtte loomisele tehakse liiga palju takistusi ning seeläbi kaotab Euroopa Liit võimalusi. Ettevõtluse soodustamine eeldab ettevõtlikkuse soosimist. Uuesti tuleks läbi vaadata ka ettevõtlusega seotud riskide ja tulude suhe. Hirm ebaõnnestumise ees takistab paljusid oma ettevõtet loomast või pärast ebaõnnestumist uuesti proovimast. Lissaboni strateegia viie esimese aasta edusammudele vaatamata ei ole Euroopas siiski veel piisavalt riskikapitali, mis võimaldaks asutada uusi ja uuenduslikke ettevõtteid ning kehtivad maksuseadused ei soosi kasumi reinvesteeringut.

3.2.1. Ühtse turu laiendamine ja süvendamine

Vaja on siseturгу laiendada ja süvendada...

Keskse tähtsusega ülesandeks jääb **ühtse turu loomise lõpuleviimine**, eelkõige teenuste, reguleeritud kutsealade, energeetika, transpordi, riiklike tellimuste ja finantsteenuste valdkonnas. Samuti on vaja pakkuda kõigile kodanikele soodsa hinnaga kvaliteetseid üldhuviteenuseid. Euroopa Liidu majanduse kasvuks ja töökohtade loomiseks on üha olulisem tugeva ja avatud teenindussektori olemasolu. Aastatel 1997–2002 on peaaegu kõik uued töökohad Euroopa Liidus loodud teenindussektoris. 70% Euroopa Liidus loodud lisandväärtusest saadakse teenustest. Teenuste liberaliseerimine stimuleeriks kasvu ja suurendaks tööhõivet.

Teenindussektori liberaliseerimisega võiks luua juurde 600 000 töökohta.

Need on valdkonnad, mis võivad majanduskasvu ja töökohtade arvu reaalselt suurendada ning mõjutavad otseselt tarbijaid. Paljudes neist valdkondadest on Lissaboni strateegia raames juba vastu võetud mitmeid õigusakte, kuid liikmesriigid veavad oma äriühinguid ja kodanikke alt, viivitades õigusaktide rakendamise ja jõustamisega.

*...soodustada
investeeringuid ja
uuenduslikkust.*

Tökete eemaldamine looks turuletulijatele uusi võimalusi ja tooks kaasa konkurentsi, mis suurendaks investeeringuid ja uuenduslikkust. See on eriti vajalik ajal, mil ELi sisekaubanduse kasv ning hindade lähenemine on peatunud.

*Üldist
majandushuvi
pakkuvate
teenuste
optimeerimine*

Tõhusal ja dünaamilisel ühtsel turul on avalikel teenustel täita keskne roll. Mais 2004 avaldas komisjon valge raamatu, milles määratleti üldhuviteenuste valdkonnas ELi poliitika aluseks olevad põhimõtted ning käsitleti selliseid keskse tähtsusega teemasid nagu ühisosa siseturu-, konkurentsi- ja riigiabi eeskirjadega, teenusepakkuja valik ja tarbijate õigused. Komisjon pöördub 2005. aasta jooksul selle küsimuse juurde tagasi.

*...ja riikide
valitsustel on
keskne roll..*

Lõpuks peaks liikmesriigid tagama, et nende reguleerimissüsteemid vastaksid täpsemalt kogu ELi turu vajadustele. Väga tähtis on tagada sobivad turutingimused, nt *on-line* teenuste (e-valitsuse) levinuma kasutuse ning korruptsiooni ja pettustega võitlemise teel, ning vajadusel tõhustada valitsuste tegevust selles osas. Ühtse turu paremaks toimimiseks ning ettevõtjate halduskoorma vähendamiseks ja tökete eemaldamiseks saab palju ära teha ka maksustamise alal.

ÜHTSET TURGU KÄSITLEVAD ÕIGUSAKTID

Lissaboni strateegia esimese faasi üks suurimaid kordaminekuid oli **finantsteenuste tegevuskava**: seadusandlikud meetmed võeti tähtaegselt; Euroopa Liidu institutsioonid tegid tõhusat koostööd ja uue ambitsioonika raamistiku viimistlemiseks leiti mitmeid uuenduslikke lahendusi. Nüüd on vaja tagada eeskirjade järjekindel kohaldamine kogu Euroopa Liidus. Samas peaks lähiaastatel tegelema ka finantsteenuste tegevuskava seni veel käsitlemata küsimustega. Meetmeid võetakse ainult siis, kui põhjalikud konsultatsioonid huvitatud isikutega ja mõju hindamine töötavad selgelt lisandväärtust.

Konsensuse saavutamiseks **teenuste direktiivi** osas ja seda olulist ettepanekut käsitleva arutelu edendamiseks teeb komisjon konstruktiivset koostööd Euroopa Parlamendi, nõukogu ja teiste huvirühmadega, valmistudes selle esimeseks lugemiseks Euroopa Parlamendis. Keskendume esmajoonel küsimustele, mis on seotud päritoluriigi sätete toimimise ja võimaliku mõjuga teatavatele sektoritele.

REACH direktiivi puhul rõhutab komisjon vajadust jõuda otsusele, mis oleks kooskõlas Lissaboni strateegia eesmärkidega Euroopa tööstuse konkurentsivõimelisuse ja uuenduslikkuse osas ning mis aitaks oluliselt kaasa Euroopa kodanike tervise- ja keskkonnaprobleemide lahendamisele. Komisjon soovib teha täielikku koostööd Euroopa Parlamendi ja nõukoguga, püüdes leida pragmaatilisi lahendusi REACHi analüüsimisel ilmnunud olulisematele probleemidele, et parandada selle rakendatavust.

Et kõrvaldada takistusi, mida endast kujutavad 25 eri eeskirjakogumit, millega reguleeritakse mitmes liikmesriigis tegutsevate äriühingute maksustamist, püüab komisjon saavutada kokkulepet **ettevõtete ühise (konsolideeritud) maksubaasi** ja selle rakendamise osas. Sellega saab vähendada eri riikides tegutsemisega kaasnevaid kõrgeid üldkulusid, jättes samas liikmesriikidele õiguse otsustada ettevõtete tulumaksu määra üle.

Ühenduse patendist on saanud teadmispõhise majanduse edendamise sümbol Euroopa Liidus. See on oluline ettepanek ja kiiresti on vaja leida praktiline lahendus, mis toetaks uuenduslikkust.

3.2.2. Avatud ja konkurentsile suunatud turud nii Euroopa Liidus kui väljaspool ELi.

Konkurents on äärmiselt tähtis.

Majanduskasvu edendamiseks ja töökohtade loomiseks on väga oluline konkurentsi olemasolu. **ELi konkurentsipoliitika on mänginud väga olulist rolli konkurentsile rajatud turgude kujunemisel Euroopas**, mis on aidanud kaasa tootlikkuse suurendamisele. Seda taotletakse ka laienenud Euroopa Liidus, eelkõige aktiivse jõustamise ning uuenduslikkust, teadus- ja arendustegevust ja riskikapitali mõjutava riigiabireformi abil. Seega jätkab komisjon oma konkurentsipoliitika elluviimist, mis aitab ka kindlaks teha õigusaktidest tulenevaid ja muid konkurentsitõkkeid. Viiakse läbi **uuringuil olulistest sektorites** (näiteks finantsteenuste- ja energeetikasektor), et teha kindlaks põhjusi, miks turud sellistes sektorites täielikult ei toimi.

Liikmesriigid peavad riigiabi vähendama ja ümber suunama.

Liikmesriigid peaksid riigiabi vähendama ja ümber suunama, et lahendada probleeme suure kasvupotentsiaaliga turusektorites ning edendada uuenduslikkust. Need algatused peaksid olema suunatud väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete vajadustele ja probleemidele. Aasta jooksul käivitab komisjon riigiabieeskirjade laiaulatusliku reformi (vt lõik 3.3.1).

ELi ettevõtlus vajab ka avatud üleilmset turgu.

Euroopa Liidu äriühingute tegevus muutub järjest rahvusvahelisemaks ning ELi kaubanduspoliitika peab neile tagama juurdepääsu kolmandatele turgudele ja võimaluse konkureerida õiglastel alustel, lähtudes selgelt määratletud eeskirjadest. Kokkuvõtteks võib öelda, et majanduskasvu kiirendamisel on väga tähtsaks teguriks turgude avatus nii Euroopa Liidus kui kogu maailmas.

MAJANDUSKASVU JA TÖÖKOHTADE LOOMISE ÜLEILMNE DIMENSIOON

Seetõttu jääb põhieesmärgiks kõrgetasemelise kokkuleppe saavutamine DOHA voorus. Selleks tuleks sõlmida kahepoolsed ja piirkondlikud vabakaubanduslepingud, ka Mercosuriga ja Pärsia lahe koostööndukoguga.

Tuleks uuendada püüdlusi õigus- ja haldusnormide lähendamiseks rahvusvahelisel tasandil, eriti transatlantiliste kaubandussuhete puhul. Normide maksimaalse lähendamiseks rahvusvahelisel tasandil - nii suhetes meie peamiste kaubanduspartneritega (USA) kui ka kiiresti kasvavate Aasia turgudega (Hiina, India) ja ELi naabruses asuvate riikidega – saame oluliselt vähendada kulusid ja suurendada tootlikkust. Komisjon tegutseb aktiivselt selle plaani elluviimise nimel.

3.2.3. Euroopa Liidu ja siseriiklike õigusaktide tõhustamine

Sobiva reguleeriva raamistikuga saab edendada äritegevust ja

Tarbetute kulude vähendamisega, kohanemist ja uuenemist takistavate tegurite kõrvaldamisega ning konkurentsi ja tööhõivet soosiva seadusandlusega saab luua soodsamad tingimused majanduskasvuks ja tootlikkuse suurenemiseks. Selleks vajalikud meetmed hõlmavad

*suurendada
tarbijausaldust.*

lihtsustamist, läbimõeldud õigusakte ja halduskulude vähendamist. Sobiv reguleeriv raamistik suurendab ka tarbijausaldust ja tarbijate panust majanduskasvu. Õigusaktidest tulenev bürokraatlik koorem mõjutab eriti tõsiselt VKEsid, kellel tavaliselt ei jätku selliste eeskirjadega peale sunnitud bürokraatiaga tegelemiseks piisavalt ressursse.

*Peame lahti
saama tarbetust
bürokraatiast.*

Parema õigusliku reguleerimisega peaks vähendama bürokraatiat, mis ei aita kaasa strateegiliste eesmärkide saavutamisele. Parem reguleerimine peaks olema otsustamise aluseks kõigil ELi tasanditel.

PAREM ÕIGUSLIK REGULEERIMINE

Parem õiguslik reguleerimine mõjutab positiivselt majanduskasvu, tööhõivet ja tootlikkust, kuna õigusaktide kvaliteedi parandamisega suurendatakse huvi ettevõtluse vastu, vähendatakse tarbetuid kulusid ja eemaldatakse kohanemist ja uuenemist takistavad tegurid.

Ka **liikmesriigid** peaksid astuma samme oma seadusandluse kvaliteedi parandamiseks, eelkõige sektorites, kus tootlikkuse kasv Euroopa Liidus jääb tagasihoidlikuks, nt teenindussektor.

Komisjon jätkab tööd selle eesmärgi saavutamise nimel ja algatab enne kevadise ülemkogu toimumist uue laiaulatusliku tegevuskava, mis hõlmab:

- Uute seadusandlike/tegevussuundi määratlevate ettepanekute mõju hindamise tõhustamist konkurentsi valdkonnas, kasutades selleks ka oma mõjuhindamismenetlust.
- Välisekspertide konsulteerimist mõjuhindamise kvaliteedi ja metoodika osas.
- Õigusaktidest tulenev bürokraatia, keeruline turulepääs ja nõrk konkurentsiskurve võivad pärssida uuenduslikkust kõrge kasvupotentsiaaliga sektorites. Seepärast analüüsib komisjon kõige olulisemate sektorite olukorda, eesmärgiga teha kindlaks kasvu ja uuendust takistavad tegurid. Erilist tähelepanu pööratakse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete tegevust takistavatele teguritele.

3.2.4. Euroopa infrastruktuuri laiendamine ja tõhustamine

*Kaasaegne
infrastruktuur
lihtsustab
kauplemist ja
suurendab
mobiilsust.*

Ühtne turg vajab **kaasaegset infrastruktuuri**, mis lihtsustaks kauplemist ja suurendaks mobiilsust. Siin on edusammud jäänud pettumustvalmistavalt tagasihoidlikuks ning probleem vajab lahendamist. **Kaasaegse infrastruktuuri olemasolu on oluline konkurentsivõime tegur, mis mõjutab paljusid ettevõtlust puudutavaid otsuseid**, kuna sellest sõltub piirkonna majanduslik ja sotsiaalne atraktiivsus. See tagab inimeste, kaupade ja teenuste mobiilsuse kogu Euroopa Liidus. Eriti uutes liikmesriikides aitab infrastruktuuri investeerimine kaasa majanduskasvule ja suurema ühtsuse

saavutamisele nii majandus-, sotsiaal- kui keskkonnasfääris. Arvestades infrastruktuuri pikaajalist mõju, peaks sellealased otsused oluliselt suurendama jätkusuutlikkust. Samuti aitavad selle saavutamisele kaasa õiglased ja tõhusad infrastruktuuri hindamise süsteemid.

Energia- ja teised võrgutööstused tuleb täielikult liberaliseerida.

Lõpuks peame tagama, et energia- ja teised võrgutööstused avatakse liikmesriikides täielikult konkurentsile, mille osas on kokkulepe juba saavutatud. Need meetmed on üheks tähtsaimaks hoovaks, mis võimaldab füüsilise infrastruktuuri kasutuse optimeerida, et nii tööstusele kui tarbijatele, sõltumata nende asukohast, oleks tagatud soodsamad hinnad ja suurem valik ning kõigile kodanikele oleks garanteeritud kvaliteetsed üldhuviteenused.

EUROOPA INFRASTRUKTUUR

Uuenenud Lissaboni strateegia õnnestumise eeltingimuseks on kaasaegse transpordi ja energeetika infrastruktuuri olemasolu kogu Euroopa Liidu territooriumil. Liikmesriigid peavad täitma oma kohustuse osaleda **45 piiriüleses "välkstardi"-projektis** transpordi ja energeetika alal. Projekte kooskõlastatakse Euroopa Liidu tasandil, kuid asjaomased liikmesriigid peavad võtma endale kohustuse planeerimis- ja rahastamisprotsessi käivitamiseks. Liikmesriigid peavad esitama aruandeid riiklike tegevusprogrammide raames tehtud edusammudest.

3.3. Teadmised ja uuenduslikkus – majanduskasvu soodustavad tegurid

Teadmised suurendavad tootlikkust.

ELi sarnases arenenud majanduskeskkonnas mõjutavad tootlikkuse kasvu oluliselt teadmised (teadus- ja arendustegevus, uuenduslikkus ja haridus). Teadmised on Euroopa võimalus tagada konkurentsivõimelisus globaliseerivas maailmas, kus teised konkureerivad odava tööjõu või tooraineressursside abil.

3.3.1. Teadus- ja arendustegevuse investeringute suurendamine ja tõhustamine

Peame vähendama ELi mahajäämust investeringute osas teadus- ja arendustegevusse

EL investeerib teadus- ja arendustegevusse umbes kolmandiku võrra vähem kui USA. 80% sellest mahajäämusest tuleneb erasektori investeringute vähesusest, mis on eriti tuntav investeringute puhul info- ja kommunikatsioonitehnoloogiasse. EL kulutab praegu teadus- ja arendustegevusele ainult 2% SKTst, mida ei ole oluliselt rohkem kui Lissaboni strateegia käivitamise ajal. Peame liikuma kiiremini ELi võetud sihi suunas – **teadus- ja arendustegevuse investeringute** tase, mis vastaks 3%-le SKTst. Selleks on vaja suurendada ja otstarbekalt kasutada riiklikke kulutusi, luua soodsamad üldtingimused, tõhusamalt motiveerida ettevõtete uuendustegevust ning teadus- ja arendustegevust ja suurendada haritud ja motiveeritud teadustöötajate hulka.

TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE INVESTEERINGUTE SUURENDAMINE 3%ni SKTst

Lissaboni strateegia raames seatud eesmärgi saavutamine (teadus- ja arendustegevuse investeeringute viimine 2010. aastaks tasemele, mis vastaks 3%le SKTst) sõltub suuresti liikmesriikidest. Riiklike Lissaboni tegevuskavade raames peaks liikmesriigid selgitama, mida saab teha selle eesmärgi saavutamiseks. Väga tähtis on ettevõtete investeeringute suurendamine ja liikmesriigid peaksid ära kasutama võimalusi, mida pakub uus riigiabi raamprogramm.

Äärmiselt oluline on ka ELi kooskõlastatud strateegia **maksuolude muutmiseks teadus- ja arendustegevusele soodsamaks**. Maksud on teistes riikides üha olulisemaks teguriks, mis paneb ettevõtteid suurendama investeeringuid teadus- ja arendustegevusse. Esmajoones aitaks see kaasa ELi väikeste ja keskmise suurusega kõrgtehnoloogiliste ettevõtete kasvule.

7. teadusuuringute raamprogrammi eesmärgiks on ELi tasandil koostöö süvendamise ja erasektori investeeringute suurendamise kaudu tõsta meie tööstuse konkurentsivõimelisust kesksetes tehnoloogiavaldkondades. Uus raamprogramm rõhutab ka teadustöö kõrget kvaliteeti tulevase **Euroopa teadusnõukogu** abil, mis koosneks sõltumatutest maailmatasemel teadlastest, kes lähtuksid teadusprojektide ja -programmide valikul nende teaduslikust väärtusest.

RIIGIABI RAAMPROGRAMMI LÄBIVAATAMINE TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE JA UUENDUSLIKKUSE OSAS

Riigiabieeskirjade üldise muutmise käigus vaadatakse läbi ka **praegune teadus- ja arendustegevuse riigiabi raamprogramm**, eesmärgiga lihtsustada teadus- ja arendustegevuse ning uuenduslikkuse rahastamist ja juurdepääsu riskikapitalile ning nende valdkondade riiklikku finantseerimist. Komisjon esitab 2005. aasta suveks riigiabipoliitika tulevikku käsitleva teatise. Teaduse ja uuendustegevuse rahastamist on vaja teha lihtsamaks, eriti uute ja uuendusmeelsete ettevõtete puhul. Praegu on uuenduslikkuse üheks peamiseks tõkestajaks piiratud juurdepääs finantsvahenditele. Projektidele, mis mõjutaks oluliselt laiemat avalikkust, tuleb tagada riiklik toetus, mis siiski ei tohiks moonutada konkurentsitingimusi.

3.3.2. Uuenduslikkuse edendamine, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia rakendamine ning ressursside jätkusuutlik kasutamine

Ülikoolidel on teadmiste kogumisel ja levitamisel keskne roll.

Kogu Euroopa Liidus tuleb suurendada ülikoolide panust teadmiste kogumisse ja levitamisse. Komisjon pakub välja ideesid nende teadustöö potentsiaali ja kvaliteedi tõstmiseks, mis suurendaks nende väljapaistvust ja tugevdaks suhteid tööstusega. Komisjon annab ka juhtnööre ülikoolide ja tööstuse vahelise teaduskoostöö tihendamiseks ja tehnosiirdeks. Samuti otsib ta lahendust küsimusele, kuidas tõsta Euroopa ülikoolide rahvusvahelist konkurentsivõimet. Mitmeski mõttes näib, et praegused finantseerimis-, üld- ja kvaliteedijuhtimisviisid ei suuda vastata teadustöötajate, üliõpilaste ja teadmiste globaliseeruva turu nõudmistele.

Ka ELi investeeringutel on oma osa.

Sünergia suurendamiseks teaduse rahastamise ning struktuuri- ja ühtekuuluvusfondide vahel peaksime suurendama investeeringuid teadus- ja uuendustegevuseks vajalikesse vahenditesse, mis võimaldaks ELi tasandi teadustegevuses osaleda suuremal arvul piirkondadel.

INNOVATSIOONIKESKUSED

Regionaalsel ja kohalikul tasandil tuleb meil pöörata rohkem tähelepanu innovatsioonikeskuste loomisele, **mis ühendaks väikeseid ja keskmise suurusega kõrgtehnoloogilisi ettevõtteid, ülikoole ja vajalikku ettevõtlusalast ja rahalist toetust.** Liikmesriigid peaksid kasutama ELi regionaal- ja sotsiaalfondide pakutavaid võimalusi piirkondlike uuendusstrateegiate toetamiseks. Seda tuleb silmas pidada ka uute tippkeskuste rajamisel, millele me oma teadusprogrammis palju tähelepanu pöörame, et ideed saaks laboratooriumist välja tuua ja tööle rakendada. Seda toetab ka tihenev koostöö regionaalfondide, teadusuuringute raamprogrammi ning uue konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmi vahel.

Riiklike Lissaboni tegevuskavade raames tuleks koostada teekaardid selliste keskuste rajamiseks ja arendamiseks.

Eurooplaste ettevõtlikkus on alati põhinenud teadmistejanul. See on aidanud meil määratleda oma identiteeti ja väärtusi ning see on ka peamiseks teguriks, mis tagab meile konkurentsivõime tulevikuks. Selleks et veelgi tugevdada meie veendumust, et teadmised on majanduskasvu võtmeks, teeb komisjon ettepaneku luua **Euroopa tehnoloogiainstituut**, mis tõmbaks ligi parimaid teadlasi, ideid ja ettevõtteid kogu maailmast. Selle idee parimal viisil elluviimiseks teeb komisjon koostööd liikmesriikidega ning avaliku ja erasektori huvirühmadega.

Investeeringud uutesse tehnoloogiatesse ...

Uuenduslikkust mõjutavad oluliselt konkurentsi- ja maksupoliitika ning samuti uute tehnoloogiate ellurakendamise kiirus, eriti tehnoloogia kiire muutumise ajal.

*... on tootlikkuse
suurendamisel
keskse
tähtsusega...*

Üldisemas plaanis sõltub meie uuenduslikkus põhiliselt **investeeringute suurendamisest ja uute tehnoloogiate, eelkõige info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate, kasutamisest** nii avalikus kui ka erasektoris. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad on teadmispõhise majanduse nurgakiviks. Kaasaegses majanduses tuleneb umbes pool tootlikkuse kasvust info- ja kommunikatsioonitehnoloogiast. Kuid Euroopas hakati IKTdesse investeerima hiljem ja seda on tehtud vähemal määral kui USAs, eriti teenindussektorites, nagu transport, jaekaubandus ja finantsteenused.

*i2010: Euroopa
infoühiskond
saab edendada
IKTde
rakendamist.*

Ehkki investeerimiskavade elluviimise eest vastutavad peamiselt ettevõtted ja riikide valitsused, aitab Euroopa Liit neid selles. Uue tegevuskava „**i2010: Euroopa infoühiskond**“ eesmärgiks on edendada IKTde ellurakendamist, et jätkata eEurope programmi elluviimist, mida toetas ka Lissaboni strateegia. See saavutatakse elektroonilistele sidevõrkudele ja digitaalteenustele selgepiirilise, stabiilse ja konkurentsile suunatud keskkonna loomisega; intensiivsema teadustegevuse ja uuenduslikkusega info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vallas ning tõrjutust välistava ja elukvaliteeti edendava infoühiskonna loomisega.

*Peame mõtlema
ka
loodusvaradele
ja keskkonnale...*

Püsiva edu saavutamiseks peab Euroopa Liit tegelema mitmete **ressursside ja keskkonnaalaste küsimustega**, mis unarusse jäetult hakkaksid edasist kasvu pidurdama. Sellest sõltub arengu jätkusuutlikkus. Erinevalt Euroopast kaasneb paljudes piirkondades kiire majanduskasvuga ka kiire elanike arvu tõus. Euroopal tuleb sellele reageerida ning olla oma tootmise ja tarbimise jätkusuutlikumaks muutmisega teistele eeskujuks.

*...Lahenduseks
on
ökoinnovatsioon.*

Lisaks aitab tootlikkust tõstev uuendustegevus, suurendades sisenditest saadavat väljundit, tagada ka majanduskasvu keskkonnasõbralikkust. Seepärast on vaja jõudsalt edendada keskkonnasäästlikku uuendustegevust, eriti transpordi ja energeetika vallas.

KESKKONNASÄÄSTLIK UUENDUSTEGEVUS

Komisjon kavatseb edaspidi veelgi enam rõhutada keskkonnatehnoloogiate tähtsust. Samuti võtab komisjon vajalikud meetmed, et arendada strateegiaid ja tehnoloogiaid, mis võimaldavad ELil ellu viia pikaajaliseks jätkusuutlikkuseks vajalikud struktuurilised muudatused, näiteks loodusvarade säästliku kasutamise, kliimamuutuse ja energiatõhususe vallas. Neid on vaja nii ELile endale kui selleks, et vastata kogu maailma laienevate turgude vajadustele. Majanduse, keskkonna ja tööhõive jaoks pakuvad keskkonnatehnoloogiad ja energiatõhusus suurt sünergiapotentsiaali.

Ka madala süsinikusisaldusega tehnoloogiate arendamisele ja rakendamisele tuleb kaasa aidata aktiivsema teadustöö ja tehnoloogiate tõhusama levitamise, sealhulgas ka erasektori investeeringute suurendamisega Euroopa Investeerimisprograma vahendusel.

3.3.3. Euroopa tööstusbaasi tugevdamine

Tugev tööstus aitab meil püsida teaduses ja tehnoloogias esirinnas.

Teadus- ja arendustegevuses ning uuenduslikkuses rahvusvahelises plaanis eestvedaja rolli võtmine annab meile "teerajaja eelise", mille mõju võib olla pikaajaline, arvestades eriti, et tehnoloogilised edusammud, nagu näiteks meie kogemus GSMiga, võimaldavad Euroopa Liidul kehtestada rahvusvahelisi standardeid. Majanduse ja tehnoloogia vallas juhtpositsioonile jõudmiseks ja selle säilitamiseks peab Euroopa **tugevdama tööstust, eelkõige oma tehnoloogilise potentsiaali maksimaalse ärakasutamise teel**. Vajame tööstuse arendamiseks terviklikku ja ennetavat strateegiat, mis lähtuks turust. Mitte alati pole maksimaalselt ära kasutatud sünergiat, mida võimaldab teadus-, seadusandlike ja finantsprobleemide lahendamisel üleeuroopaline koostöö, kui liikmesriikidel üksikult ei jätku turuprobleemide lahendamiseks ressursse.

Edukast avaliku ja erasektori partnerlusest saab rääkida seoses Galileo projekti ja lennundusega.

Galileo projekt ja lennundus on heaks näiteks jõudude edukast ühendamisest, mis on toonud olulist kasu Euroopa Liidu majandusele. Avaliku ja erasektori partnerlust oleks vaja arendada eelkõige sellistes valdkondades, mis mõjutavad mitte ainult erasektorit, vaid ühiskonda laiemalt, nagu näiteks vesinikuenergia. Lissaboni strateegia taaskäivitamisega tuleks luua õiged tingimused selle potentsiaali ärakasutamiseks ja vajalike struktuuriliste muutuste kiirendamiseks, jätkates samal ajal ka väljapoole suunatud tegevust turgude avamiseks.

TEHNOLOOGILISED ALGATUSED EUROOPA LIIDUS

Tööstuse konkurentsivõimelisust saab tõsta tehnoloogiliste algatustega, mis suurendaksid finantstoetust Euroopa Liidult, liikmesriikidelt ja tööstusettevõtelt. Selle protsessi edendamisele tuleb pöörata piisavalt tähelepanu järgmises teadusuuringute raamprogrammis. Eesmärgiks on **lahendada turuprobleeme ja edendada konkreetsete toodete ja teenuste arendamist** nende tehnoloogiate alusel, mis ei ole tähtsad mitte

ainult Euroopa jätkusuutliku arengu seisukohast, vaid tõstavad ka tööstuse konkurentsivõimelisust. Nende ulatus õigustab lisarahastamist ELi tasandil, mis omakorda aitab suurendada riiklike ja erasektori investeeringuid. Neid tuleks hallata **avaliku ja erasektori partnerluste** kaudu.

Tähelepanu tuleks pöörata keskkonnasõbralikele tehnoloogiatele, nagu vesinikutehnoloogiad ja päikeseenergia. Sellistele projektidele on heaks lähtepunktiks Galileo, mis loob olulise turu ja arvukalt töökohti. Lissaboni strateegia edu võtmeks on suurendada ELi potentsiaali tehnoloogia rakendamisel konkreetsete toodete, turgude ja töökohtade puhul.

Komisjon määrab tihedas koostöös peamiste huvirühmadega (liikmesriigid, teadlased, tööstus ja kodanikuühiskond) kindlaks vastavad kriteeriumid, valdkonnad ja projektid ning esitab juunis toimuvale Euroopa Ülemkogule aruande. See protsess ja sellele järgnev ettevalmistus- ja rahastamisetapp viiakse ellu raamprogrammi koostamise ja vastuvõtmise raames.

3.4. Uute ja paremate töökohtade loomine

Euroopa vajab suuremal arvul ja paremaid töökohti...

Jõukuse tagamiseks ja sotsiaalse tõrjutuse ohu vähendamiseks on vaja luua inimestele töökohti ning jälgida, et nad töötaksid või õpiksid kogu elu.

...ent demograafilised tegurid ei ole tööhõivele soodsad.

Kiirete majanduslike muutuste ja rahvastiku vananemise kontekstis ei oma uute ja paremate töökohtade loomine mitte ainult poliitilist, vaid ka suurt majanduslikku ja sotsiaalset tähtsust. Järgmise 50 aasta jooksul seisab Euroopa silmitsi tõsisema demograafilise üleminekuga kui kunagi varem. Töötav elanikkond väheneb absoluutarvudes. Lisaks üleminekuga kaasnevatele olulistele sotsiaalsetele muutustele avaldab see äärmiselt tõsist mõju meie pensioni- ja sotsiaalkindlustussüsteemidele ning võib potentsiaalset majanduskasvu kärpida kõigest 1%ni aastas. Lisaks võib mõne liikmesriigi rahvastikuarv järsult väheneda. Komisjon võtab vastu roheline raamatu, et alata keskustelu eelseisva demograafilise probleemi üle ja teha kindlaks, milliste riiklike tegevuskavade abil seda lahendada saaks.

Lõpuks teeb komisjon ettepaneku **Euroopa tööhõivestrategia läbivaatamiseks 2005. aastal** uue Lissaboni strateegia raames, lähtudes Lissaboni tegevuskavast.

3.4.1. Tööhõive suurendamine ja sotsiaalkaitse süsteemide moderniseerimine

Peame tööjõu hulka kaasama rohkem inimesi...

Madal sündimus Euroopas on küll tõsine probleem ja vajab pikemas perspektiivis lahendamist, **kuid tõhusaimaks majanduskasvu ja sotsiaalset integratsiooni soodustavaks vahendiks on siiski tööhõive suurendamine**. Probleemiks on, kuidas aktiivse tööturupoliitika ja sobivate stiimulite abil suuremat hulka inimesi tööturule kaasata ja neid seal hoida. Töötute või mitteaktiivsete tööhõivesse tagasitoomiseks ja neile stiimulite pakkumiseks, et nad kauemaks tööturule jääks, on vaja sotsiaalkaitse süsteeme moderniseerida. Maksimaalselt tuleb rakendada naiste potentsiaali tööturul: tööturu osapooled peavad veelgi enam ära tegema sooliste palgaerinevuste kaotamiseks.

...ja töötama välja õige poliitika nii noorte kui vanemate töötajate jaoks.

Samuti on vaja tegeleda **noorte** kõrgete struktuuralse töötuse ja haridusest väljalangevuse määradega ning vanemate töötajatega, kellest väga suur osa väljub tööturult juba 55-aastaselt. Lisaks peavad paljud keeruliseks töö ühendamist pereeluga. Eelkõige oleks palju abi paremate ja soodsama hinnaga lastehooldusteenuste pakkumisest. Väga tähtis on ka seaduslik ränne, mis aitab vältida oskustööjõu puudust ja saavutada nõudluse ja pakkumise tasakaalu olulistes tööturu segmentides.

EUROOPA NOORSOOALGATUS

29. oktoobri 2004. aasta kirjas tegid Prantsusmaa, Saksamaa, Hispaania ja Rootsi ettepaneku Euroopa noorsoopakti kohta, mis keskendub noorte tööpuuduse vähendamisele ja tööturule sisenemise lihtsustamisele. Algatuse keskne teema on töö- ja perekonnaelu ühitamise täiendavate viiside leidmine.

Käesolevas teatises käsitletavad poliitikavaldkonnad hõlmavad mitmeid meetmeid, mis on noorte potentsiaali rakendamise seisukohalt väga olulised. Ühtlasi moodustavad nad kaaluka osa täiendatud Euroopa tööhõivestrateegiast ning toetavad ELi rahastamist, eelkõige Euroopa Sotsiaalfondi kaudu. Koos moodustavad nimetatud meetmed Euroopa noorsooalgatuse.

- Poliitikavaldkond „Tööhõive suurendamine ja sotsiaalkaitse süsteemide moderniseerimine“ hõlmab meetmeid, millega vähendada noorte tööpuudust – näiteks parem tööalane koolitus ja väljaõppe arendamine, samuti meetmed, mis tagavad, et noortele töötutele pööratakse erilist tähelepanu aktiivse tööturupoliitika raames. Samasse valdkonda kuuluvad meetmed, mille eesmärk on parandada laste, vanurite ja puuetega inimeste hooldust ning saavutada lapsehoolduspuhkuse õiguse laiendamine isadele, aitavad kaasa töö- ja pereelu paremale ühitamisele.
- Poliitikavaldkonnas „Inimkapitali suunatavate investeeringute suurendamine parema hariduse ja paremate oskuste abil“ on mitmed meetmed suunatud just nooremale põlvkonnale ning nende eesmärk on kindlustada noortele dünaamilise teadmispõhise majanduse tingimustes vajalik inimkapital ja oskused. Selliste meetmete näiteks võib tuua haridussüsteemi tehtavate investeeringute ja nende efektiivsuse suurenemise, kooli pooleli jätjate ja madala edukusega õppurite arvu vähenemise ning matemaatika-, teadus-, tehnika- ja inseneriõpingute populaarsuse kasvu.
- Poliitikavaldkond „Teadus- ja arendustegevuse investeeringute suurendamine ja tõhustamine“ (mis on seotud võimega suurendada inimkapitali osakaalu majanduses) on samuti kasulik noorematele põlvkondadele, **avades uusi karjäärivõimalusi.**

*Sotsiaalkaitse
süsteemide
kaasajastamine on*

Liikmesriigid peaksid **kaasajastama sotsiaalkaitse süsteeme** (eelkõige pensioni- ja tervishoiusüsteeme) ning tõhustama tööhõivepoliitikat. Liikmesriikide tööhõivepoliitika eesmärk peaks

samuti tähtis.

olema tööhõive suurendamine (kasutades selleks eelkõige maksu- ja toetuste süsteemide reforme, mis aitaksid kõrvaldada tööpuuduse ja palgaga seotud probleeme ning rakendades tõhusamalt aktiivset tööturupoliitikat ja „aktiivse vananemise“ strateegiaid). Nii suurendatakse töötajate ja ettevõtete kohanemisvõimet (palga suurenemine paralleelselt tootlikkuse kasvu ja suurenenud investeringutega inimkapitali). Heas tervislikus seisundis püsimise aastate arvu lisandumine on selle eesmärgi saavutamisel otsustavaks teguriks.

Liikmesriigid peaksid kehtestama siseriiklikud tööhõive eesmärgid...

Komisjon teeb ettepaneku, et **liikmesriigid kehtestaksid riiklikes Lissaboni tegevuskavades riiklikud tööhõive eesmärgid aastateks 2008 ja 2010** ning kavandaksid üksikasjalikult, milliseid poliitilisi vahendeid nende eesmärkide saavutamiseks kasutada. Tõhusaimate vahendite valimisel aitavad liikmesriike tööhõivesuunised ning komisjon hindab saavutatud tulemusi nende põhjal oma strateegilises aastaaruandes.

Vabatahtlikud algatused, näiteks ettevõtete sotsiaalse vastutuse (CSR) vormis, võivad olla jätkusuutliku arengu seisukohalt otsustava tähtsusega ning ühtlasi edendada Euroopa innovatsioonipotentsiaali ja konkurentsivõimet.

... ning me vajame tööturu osapoolte toetust.

Ka tööturu osapooled peaksid kaasa aitama tööturult kõrvale jäänud inimeste, sealhulgas noorte, lõimumisele. Nii ei võitle me mitte ainult vaesuse vastu, vaid tagame võimalikult suure hulga inimeste töö.

3.4.2. Töötajate ja ettevõtete kohanemisvõime ning tööturu paindlikkuse suurendamine.

Suurem kohanemisvõime suurendab tulemuslikkust ning aitab inimestel tööd leida.

Kiiresti muutuvast majanduslikust olukorrast on **suurem kohanemisvõime äärmiselt oluline, sest see võimaldab kiirendada tootlikkuse kasvu ning lihtsustab uute töökohtade loomist suuremat tähtsust omandavates sektorites**. Järjest rohkem loovad uusi töökohti ning aitavad Euroopa majanduskasvule kaasa just uued äriühingud ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad. Suurenenud paindlikkuse ja turvalisuse eelduseks on töötajate ja ettevõtjate võime senisest paremini ette näha muudatusi, neid suunata ja nendega toime tulla. Parema kohanemisvõime peaks ühtlasi tagama, et töötajate palgakulude kasv ei oleks kiirem tootlikkuse kasvust sama ajavahemiku jooksul ning et see vastaks tööturu olukorrale. Kuna tööturu institutsioonide ja tööturu toimimise vahel on erinevusi, on selge, et ühtne poliitika ei annaks soovitud tulemusi ning võiks isegi mõjuda kahjulikult – liikmesriigid peavad ise välja töötama sobiva poliitika.

Tööjõu liikumisel ei tohi olla takistusi

Konkreetsete probleemide lahendamiseks teeb komisjon ettepanekuid, et **kõrvaldada** ametipensioniskeemidega seotud

tööjõu liikumise takistused ning tegeleb majandusmigrantide riiki lubamise poliitika ühtlustamisega. Otsustava tähtsusega on ka oskustöölise liikumist soodustavate õigusaktide vastuvõtmine, Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku heakskiitmine aastal 2006 ning võrdsete võimaluste edendamine (uuendusettepanek).

3.4.3. *Inimkapitali suunatavate investeeringute suurendamine parema hariduse ja paremate oskuste abil*

Haridusse ja oskustesse suunatud investeeringute suurendamine on täiendav faktor.

Struktuursed muutused, aktiivsem tööturul osalemine ja tootlikkuse kasv nõuavad **pidevat investeerimist kõrge kvalifikatsiooniga ning kohanemisvõimelisse tööjõusse**. Kõrge kvalifikatsiooniga töötajatega majandusruum on võimeline looma ning tõhusalt ära kasutama uusi tehnoloogiad. Euroopa haridussüsteem ei suuda tagada, et tööturul oleks piisavalt kõrge kvalifikatsiooniga töötajaid ning et omandataks uusi teadmisi, mis seejärel leviksid kogu majandusruumis. Elukestva õppe ja teadmiste tähtsuse rõhutamise majanduselus kajastab seda, et haridussüsteemi edendamise ja kutseoskuste arengu olulisust on teadvustatud ka sotsiaalse ühtekuuluvuse seisukohast.

Elukestev õpe on prioriteet.

Euroopa haridus- ja koolitussüsteemide kaasajastamine ja reform on peaaesjalikult liikmesriikide ülesanne. Siiski on mõningaid võtmemeetmeid, mis tuleks võtta Euroopa tasandil, et lihtsustada nimetatud protsessi ja aidata kaasa selle läbiviimisele. Seadusandja peaks uue **elukestva õppe programmi** (mis asendaks kehtivaid haridus- ja koolitusprogramme alates 2007. aastast) ettepaneku vastu võtma 2005. aasta lõpuks, et seda oleks võimalik tõhusalt ja õigeaegselt rakendada. Programmiga tuleb siduda eesmärkide saavutamiseks vajalik eelarve. Liikmesriigid peavad täitma endale võetud kohustuse rakendada **elukestva õppe strateegiaid hiljemalt aastaks 2006**

ELi rahastamisvahenditel on oluline roll

Ühendus aitab nimetatud eesmärkide (rohkem ja paremaid töökohti) saavutamisele kaasa oma kulupoliitika kaudu. **Struktuurifondide vahendeid** juba kasutatakse nimetatud eesmärkide saavutamiseks. Edusamme kindlustab veelgi uut raamistikku (alates aastast 2007) käsitlevate ettepanekute vastuvõtmine. Nimetatud poliitikasuundadele on vaja ka piisavat rahastamist, mis omakorda tõmbaks ligi avaliku ja erasektori piirkondlikke ja riiklikke vahendeid ning toetaks parimate lahenduste levitamist.

LISSABONI EESMÄRKIDE SAAVUTAMINE: EUROOPA LIIDU ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA REFORM JA STRUKTUURIFONDIDE ROLL

Regionaalarengu, Euroopa Sotsiaalfondi ja ühtekuuluvusprogrammide järgmise põlvkonna puhul soovib komisjon strateegilisemat lähenemisviisi, et tagada nende suunatus majanduskasvule ja tööhõivele. Nõukogu otsusega kehtestatakse ühenduse tasemel strateegilised suunised, mis panevad paika liikmesriikide suuniste raamistiku. Nimetatud suuniseid arutatakse ühiselt, arvestades erinevate riiklike ja piirkondlike vajaduste ning tingimustega.

Tulevased piirkondlikud programmid ja riiklikud tööhõiveprogrammid suunatakse põhiliselt vähemarenenud piirkondadele, kus ühenduse vahendid keskenduvad:

- rohkearvulisemate ja paremate töökohtade loomisele, investeerides koolitusse ja uute tegevusalade loomisesse,
- uuenduste ja teadmispõhise majanduse arengu toetamisele, suurendades teadustöö mahtu ja tugevdades uuenduste võrgustikke (sh uute info- ja sidetehnoloogiate kasutamine), ning
- piirkondade huvipakkuvuse tõstmisele, pakkudes paremat infrastruktuuri.

Maaelu arendamise poliitika keskendub samuti senisest enam majanduskasvule ja töökohtade loomisele maapiirkondades. Asukoha miinuste ületamiseks tuleb täielikult ära kasutada interneti ja lairibaühenduse võimalusi.

Eestvedajaks peaksid olema liikmesriigid koostöös erinevate piirkondade ja linnadega.

3.5. Mõju majanduskasvule ja tööhõivele

Lissaboni strateegia too kaasa majanduskasvu nii keskmises kui pikas perspektiivis.

Käesolevas teatises sisalduvaid meetmeid arendatakse edasi vastavalt liikmesriikide tegevuskavade väljatöötamisele. Ehkki seetõttu ei ole praegusel hetkel võimalik ammendavalt hinnata kogu Lissaboni tegevuskava mõju, on siiski selge, et nimetatud tegevuskavas sisalduvad meetmed võivad olulisel määral kaasa aidata majanduskasvu potentsiaali tõstmisele nii keskmises kui pikemas perspektiivis.³

Ühtne teenuste turg võiks SKTd suurendada 0,6% võrra ning tööhõivet 0,3% võrra...

Euroopa atraktiivsuse suurendamine investeerimis- ja töökeskkonnana

Siseturu kava on paremaid näiteid Lissaboni tüüpi reformidest, mis mõjutavad oluliselt majanduskasvu ja tööhõivet. Näiteks peaks ühtse teenuste turu elluviimine endaga kaasa tooma SKT

³ Vt „The costs of non-Lisbon. An issues paper”, komisjoni talituste esialgne töödokument.

suurenemise 0,6% võrra ning tööhõive suurenemise 0,3% võrra. Finantsturgude integreerumine võiks (keskmises või pikemas perspektiivis) Euroopa Liidu äriühingute kapitalikuludid vähendada umbes 0,5% võrra, mis võiks endaga kaasa tuua SKT suurenemise umbes 1,1% võrra ning pikemas perspektiivis tööhõive kasvu 0,5% võrra.

Teadmised ja uuenduslikkus – majanduskasvu soodustavad tegurid

*...investeeringud
teadmisesse ja
haridusse peaks
suurendama meie
uuendusvõimet...*

*...ning õige
lähenemine
tööhõivele võiks
osalusmäära
suurendada 1,5%
võrra.*

*Nimetatud meetmete
vastastikune
tugevdav mõju
täheb seda, et
lõpptulemus võib
olla veelgi kõrgem.*

Investeeringud teadmisesse peaks suurendama ELi uuendusvõimet ning võimet uusi tehnoloogiaid välja töötada ja kasutada. Suurendades kulutusi teadus- ja arendustegevusele 1,9 protsendilt 3 protsendile SKTst (et saavutada Lissaboni eesmärgid aastaks 2010), saavutaksime SKT suurenemise 1,7% võrra aastaks 2010. Vajalik on ka investeeringud inimkapitali – kõrgelt kvalifitseeritud töötajad on kõige paremini ette valmistatud selleks, et töötada kõige tootlikuma kapitaliga ning rakendada uute tehnoloogiate puhul asjakohaseid organisatsioonilisi muudatusi. Tööjõu keskmise haridustaseme tõus ühe aasta võrra võiks Euroopa Liidu SKT aastast kasvumäära suurendada 0,3 kuni 0,5%.

Uute ja paremate töökohtade loomine

Viimastel aastatel täheldatud tööpanuse suurenemine on tähelepanuväärsem neis riikides, kus on läbi viidud osalusmäära suurendamise, aktiivse tööturupoliitika parema kavandamise ning maksude- ja toetustesüsteemiga seotud reformid. Uuringud näitavad, et sellised reformid võivad osalusmäära suurendada kuni 1,5% võrra. Koos palkade reguleerimisega võib sellega saavutada tööpuuduse vähenemise 1% võrra.

Ülaltoodust järeldub, et Lissaboni tegevuskava meetmetel oleks ükshaaval võttes märkimisväärne positiivne mõju majandusele. Lissaboni strateegia aga kujutab endast laiahaardelist kogumit reformidest, mis üksteist vastastiku tugevdavad. Olemasolevate hinnangute põhjal on alust arvata, et kui Lissaboni tegevuskava kõik komponendid on ellu rakendatud, võib Euroopa Liidu praegune potentsiaalne majanduskasv jõuda lähemale 3% eesmärgile. Ka tööhõive võiks seeläbi tõusta 6 miljoni töökoha võrra aastaks 2010.

4. PARTNERLUSE RAKENDAMINE MAJANDUSKASVU JA TÖÖHÕIVE TEENISTUSSE

Mõtleme uuesti läbi Lissaboni eesmärkide saavutamise viisid...

Ehkki teatav edasimineku 2000. aasta Lissaboni Euroopa Ülemkogul seatud eesmärkide saavutamise poole on toimunud, on üldpilt väga kirju. Seega on praegu, poolel teel aastasse 2010, tähtsaim meie ees seisev ülesanne vähendada elluviimise puudujääke. Peame uuesti läbi mõtlema eesmärkide saavutamise protsessi, mis on muutunud liialt keeruliseks ja raskestimõistetavaks. Praegu toodetakse palju paberit, kuid reaalsel tegevust on vähe. Ähmastunud on siseriiklike ja Euroopa tasandi vastutusalade piirid. Tulemuseks on vastutustunde vähenemine.

...paneme aluse ühtsele riiklikule Lissaboni kavale, mis keskendub majanduskasvule ja tööhõivele...

Komisjon teeb ettepaneku uuendatud Lissaboni strateegia rakendamise viisid põhjalikult läbi vaadata.

- **Ühtne riiklik majanduskasvu ja tööhõive kava**, mille liikmesriikide valitsused võtaksid vastu pärast parlamentidega peetud arutelusid, aitaks kaasa vastutustunde suurenemisele. Tegevuskava õiguspärasust riiklikul tasandil aitab tagada tööturu osapoolte ja kodanikuühiskonna kaasamine riikliku Lissaboni tegevuskava väljatöötamisse. Nimetatud kava sätestaks reformide läbiviimiseks vajalikud menetlused ning eesmärgid vastavalt liikmesriikide vajadustele. Liikmesriikide valitsused valmistavad kava ette ning võtavad selle vastu pärast arutelusid parlamentidega.

...härira või proua Lissabon liikmesriikide valitsustes...

- **Liikmesriigid määravad valitsuse tasandil ametisse härira või proua Lissaboni**, kelle ülesanne on strateegia erinevate elementide koordineerimine ja Lissaboni tegevuskava tutvustamine.

...üks aruandlus-struktuur...

- Aruandlus Lissaboni strateegia raames võetud majanduslike ja tööhõivealaste meetmete kohta toimuks edaspidi peamiselt **riiklike majanduskasvu ja tööhõive Lissaboni tegevuskavade alusel**. See aitaks oluliselt vähendada praegu avatud koordineerimise meetodi (OMC) raames toodetavate aruannete arvukust. Komisjon vaatab OMC uuesti läbi.

...paralleelselt ELi Lissaboni tegevuskavaga ning...

- **Euroopa Liidu tasandi prioriteedid** on paika pandud ning avaldatud ühenduse Lissaboni tegevuskavas. Hetkel üritatakse saavutada nende tähtsuse suhtes kokkulepet, mis võimaldaks kiiresti edasi liikuda otsuste tegemisel ning seeläbi ka nende rakendamisel.

ühtne ja terviklik majanduse ja tööhõive meetmete kooskõlastamise pakett.

- Aruandestruktuuride lihtsustamist peegeldaks ELi tasandil **asutamislepingul põhinevate majandus- ja tööhõiveküsimuste kooskõlastamise mehhanismide koondamine ühtsesse paketti** (majanduspoliitiliste üldsuuniste ja tööhõivesuuniste all). See viiakse ellu strateegilises aastaaruandes, mis avaldatakse igal aastal jaanuaris.

Liikmesriigid peavad üles näitama pühendumust.

Liikmesriigid. Lissaboni strateegia Achilleuse kand on elluviimine. Eesmärkide saavutamise mehhanismide parandamise ettepanekute järgimisega oleks võimalik kõrvaldada mitmed raskused. Kuid selleks on vaja liikmesriikide tõelist pühendumust.

Ka Euroopa tasandil määratakse kindlaks rollide jaotus:

*Euroopa
Ülemkogu
määrab suuna...*

Euroopa Ülemkogu vastutab kogu protsessi üldise juhtimise eest. Ühtne lähenemisviis riiklike majanduskasvu ja tööhõive tegevuskavade suuniste vastuvõtmisel ning liikmesriikide lihtsustatud aruandluskord rakendamise kohta annavad Euroopa Ülemkogule võimaluse kindlakäelisemalt protsessi juhtida.

*...arvestades
Euroopa
Parlamendi
nägemust...*

Ka **Euroopa Parlament** on protsessi kaasatud – parlament avaldab arvamust strateegilise aastaaruande kohta ning ülemkogu peab seda arvesse võtma. Parlamendi ja komisjoni presidendid ning nõukogu eesistujad võivad kohtuda regulaarselt ka enne kevadist Euroopa Ülemkogu, et selgitada välja, kuidas ühenduse Lissaboni tegevuskavaga seotud õigusaktide ettepanekuid edasi arendada õigusloome protsessis. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti regulaarselt edusammude analüüsides ning liikmesriikide võetud meetmetest.

*...ning komisjon
viib protsessi
edasi.*

Komisjon toetab liikmesriike riiklike tegevuskavade koostamisel ning töötab välja protsessi lihtsustamiseks vajalikud struktuurid. Komisjon hindab liikmesriikide eesmärke ja võetud meetmeid, juhib nende tähelepanu võimalikele raskustele ning tagab strateegilise aastaaruande koostamisega, et Euroopa Liit püsib õigel teel. Lisaks kasutab komisjon asutamislepingust tulenevaid volitusi, et tagada õigusaktide nõuetekohane ülevõtmine ning liikmesriikide Lissaboni kohustuste täitmine.

*Tööturu
osapooltel on
eriline roll.*

Ka **tööturu osapoolte** roll on otsustava tähtsusega. Nende toetus on ülimalt oluline sellistes valdkondades nagu aktiivne tööturupoliitika, elukestev õpe või tööstussektorite ennetav ümberstruktureerimine. Seetõttu kutsub komisjon tööturu osapooli üles koostama oma mitmeaastasi majanduskasvu ja tööhõive kavasad vastavalt asutamislepinguga neile antud volitustele. Tavapärasel kolmepoolsel tippkohtumisel hinnatakse tehtud edusamme ning arutatakse liikmesriikide häid tavasid. Majanduskasvu ja tööhõive alane partnerlus on seega täielikult kooskõlas 2004. aasta märtsis toimunud kolmepoolsel tippkohtumisel vastu võetud muudatuste partnerluse eesmärkidega.

*Uus kolmeaastane
tsükel algab
aastal 2005.*

Aastal 2005 algab uus kolmeaastane tsükel, mis toob endaga kaasa uute ja üldisemate majanduslike ja tööhõivealaste suuniste väljatöötamise. See võimaldab liikmesriikidel riiklikud Lissaboni tegevuskavad välja töötada vastavalt siseriiklikule olukorrale. Kokkuvõtteid tehakse aastal 2008. Eraldi avaldatakse üksikasjalik ülevaade uuest lähenemisest haldusele.

*Nii struktureerime
partnerlust ning
tagame muutused.*

Kokkuvõtlikult võib öelda, et majanduskasvu ja tööhõive eesmärkide saavutamise ettepanekud põhinevad vastutuse selgel jaotamisel, mis võimaldab asjaosalistel isikutel võtta vastutuse oma tegevuse eest. Uue lähenemisega lõppeb ohtrate aruannete esitamise keeruline süsteem. Eelkõige liigub põhitähelepanu komisjoni ja 25 liikmesriigi mitmepoolsete läbirääkimiste vormis toimivalt kooskõlastuselt (avatud koordineerimise meetod) individuaalsetele poliitikateemadele, millega kaasneb tõhustatud kahepoolne dialoog komisjoni ja liikmesriikide vahel pühendumuspõhiste

riiklike tegevuskavade üle. Nimetatud dialoogi raamivad asutamislepingul põhinevad majandus- ja tööhõivepoliitika koordineerimise vahendid – majanduspoliitilised üldsuunised ja tööhõivesuunised.

...see võimaldab meil kasu saada eri valdkondades ja eri tasanditel võetud sidusatest meetmetest.

Selline lähenemisviis võimaldab meil täiel määral ära kasutada partnerluse eri tasandite vahel tekkivaid koosmõjusid ning liikmesriikide vahelist vastastikust täiendavust. Oma Lissaboni tegevuskavades kinnitavad liikmesriigid kavandatavad siseriiklikud teadus- ja arendustegevuse kulutused ning panevad paika asjakohased meetmed. Ühenduse tasandil on tehtud ettepanek teadus- ja arendustegevuse kulutuste kahekordistamise kohta seitsmendas raamprogrammis. Lisaks on ette nähtud mitmeid meetmeid, mis peaksid lihtsustama teadus- ja arendustegevuse kulutusi liikmesriikides. Liikmesriikide Lissaboni tegevuskavade alusel saab komisjon seega igal aastal hinnata, kuidas on lähemale liigutud kogu Euroopa Liidule seatud eesmärgile (suunata 3% SKTst teadus-ja arendustegevusse), teha poliitikavahendite kohaldamist käsitlevaid ettepanekuid, anda liikmesriikidele tagasisidet ning vajadusel teavitada Euroopa Ülemkogu töisistest raskustest.

Inimeste teavitamine Lissaboni strateegiast on väga tähtis, et kõik valitsussektori tasandid tunneksid end kaasatuna.

Eelkõige peavad inimesed aru saama, mille poolest on Lissaboni strateegia tähtis.

Reformide vajalikkuse põhjendamine ei ammendu käesoleva aruandega ega ka majanduskasvu ja tööhõive partnerluse käivitamisega märtsikuisel Euroopa Ülemkogul. Lissaboni ambitsioonika reformikavaga paralleelselt tuleb selgitada meie ees seisvaid väljakutseid. Reformide vajalikkust tuleb ikka ja jälle põhjendada, tuleb selgitada nende kiireloomulisust ning näidata, et meil on olemas vastus – konkreetne Euroopa vastus. Selle sõnumi levitamine nõuab tõsisist ja pidevat pingutust.

Selgitustööd tuleb teha nii ELi kui liikmesriikide tasandil.

Selle ülesandega peavad tegelema ka Euroopa institutsioonid. Põhiline vastutus lasub siiski liikmesriikidel – ainult nii saab arvesse võtta riiklike huve ja arutelusid. Kaasata tuleb kõik need, kes aitavad kaasa Euroopa edule – liikmesriikide parlamendid, piirkonnad, linnad ja maakogukonnad, samuti kodanikuühiskond. Komisjon omalt poolt käsitleb nimetatud majanduskasvu ja tööhõive kava põhilise teavitamisprioriteedina kogu oma ametiaja vältel.